

W numerze m.in.:

- ***Źródła informacji Unii Europejskiej (cz.2)***
- ***Mediateka w Uzes (Francja)***
- ***50-lecie SBP na Opolszczyźnie***
- ***“Cała Polska czyta dzieciom” - przebieg akcji na Opolszczyźnie***

Pomagamy sobie w pracy

**opolski kwartalnik
informacyjno-metodyczny**

3-4/2002

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emanuela Smółki
w Opolu

POMAGAMY SOBIE W PRACY
Opolski kwartalnik informacyjno-metodyczny

Rocznik XLVII

Nr 3-4

Opole 2002

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Bartoszevska
Alicja Bujak
Joanna Czarkowska-Pasierbińska
Hanna Jamry
Violetta Łabędzka
Piotr Polus
Anna Śliwińska

ISSN 1427-8936

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smolki
45-081 Opole, ul. Piastowska 18-20
Tel. red. 0 (prefix) 77 / 453-64-74

Pracownia Małej Poligrafii WBP w Opolu
Nakład 170 egz.

Spis treści

Piotr Polus	
Kronika działalności bibliotek publicznych	5
Sylvia Błaszczyk	
Źródła informacji Unii Europejskiej (2)	20
Ludwika Pajk	
„Cała Polska czyta dzieciom”	28
Barbara Homaniec	
Organizacja kontroli zbiorów bibliotecznych	41
Teresa Mazur, Aleksandra Paniewska	
W kręgu literatury. Nasi goście	
Anna Onichimowska, Beata Ostrowicka, Marta Fox	46
Regina Kapalka	
Stefan Chmielnicki (1905-1982)	54
Ewa Ledwoń	
Ryszard Hajduk (wybór literatury)	64
Mirosława Wąsowicz	
Fundamentalizm religijny (wybór literatury)	70
Aleksandra Paniewska	
Warto poszukać w Internecie	72
WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ	
Halina Kruszewska	
W Mediatece w Uzes	74
Anna Śliwińska	
Współpraca z Węgrami	78
ZŻYCIA SBP	79
NOWOŚCI O ŚLĄSKU OPOLSKIM	
propozycje do księgozbioru podręcznego	84
Violetta Łabędzka	
Kronika ważniejszych wydarzeń	
społeczno-kulturalnych Opolszczyzny	
(styczeń – czerwiec 2002 r.)	88
ŻARTY Z PÓLEK	94
WKŁADKA – Idą Święta...	

**Kronika działalności bibliotek publicznych
w województwie opolskim
(styczeń – czerwiec 2002 r.)**

1. Podstawowe dane liczbowe

30 czerwca 2002 r. w województwie opolskim działało 330 bibliotek publicznych i ich filii. W pierwszym półroczu 2002 r. zlikwidowano Filię nr 2 w Krapkowicach oraz Filię nr 11 w Kędzierzynie-Koźlu.

W pierwszym półroczu w bibliotekach publicznych na Opolszczyźnie zarejestrowanych było ogółem 135 599 czytelników, tj. o 3179 mniej niż w pierwszym półroczu 2001 r. Czytelnicy wypożyczyli na zewnątrz 1 773 023 książki, tj. o 2 550 mniej niż w pierwszym półroczu 2001 r.

2. Powierzenie zadań powiatowych Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu.

Od 1 stycznia 2002 r. WBP w Opolu pełni zadania przewidziane dla biblioteki powiatu opolskiego (ziemskiego). Stosowne porozumienie między Województwem Opolskim a Powiatem Opolskim zostało podpisane 6 marca 2002 r. Na realizację zadań powiatowych przewidziano kwotę 45 000 zł.

3. Powierzenie zadań powiatowych Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Nysie.

10 maja 2002 r. między Starostwem Nyskim a Gminą Nysa zostało zawarte porozumienie w sprawie powierzenia niektórych zadań powiatowych Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Nysie. Bibliotece powierzono zadanie związane z gromadzeniem i opracowaniem zbiorów. Na realizację tego zadania przewidziano kwotę 15 000 zł.

4. Wizyta bibliotekarzy z Białgorodu.

Od 3 do 9 czerwca w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu gościła grupa bibliotekarzy z okręgu białgorodzkiego (Rosja). Goście zapoznali się z działalnością WBP w Opolu oraz bibliotek publicznych w Brzegu, Popielowie i Namysłowie. Spotkali się także z Januszem

Wójcikiem, dyrektorem Departamentu Kultury i Sportu Urzędu Marszałkowskiego. Ponadto zwiedzili Kraków, Wrocław i Częstochowę.

5. Lokalne Punkty Informacji o Unii Europejskiej

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Gliwicach i Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu byli inicjatorami przeprowadzenia dla pracowników bibliotek publicznych naszego województwa cyklu szkoleń poświęconych szeroko rozumianym zagadnieniom dotyczącym Unii Europejskiej. Spodziewając się dużego zainteresowania ze strony bibliotek przeprowadzony został wśród nich sondaż, dotyczący oczekiwań w zakresie prezentowanej tematyki. Sondażem objęto 71 bibliotek stopnia podstawowego, natomiast odpowiedzi otrzymano z 70 % placówek. Chęć utworzenia w bibliotekach lokalnych punktów informacji o Unii Europejskiej zadeklarowało 40 placówek. Do nich skierowana była oferta szkoleniowa.

Spotykając się raz w miesiącu w okresie od stycznia do czerwca 2002 roku bibliotekarze zapoznali się z zagadnieniami dotyczącymi m.in. genezy powstania UE i przebiegu procesu integracji, instytucji UE, programów pomocowych, polityki UE (w tym szczególnym zainteresowaniem spotkały się tematy dotyczące polityki kulturalnej), otrzymali informacje o tym, jak przygotować dobrze funkcjonujący punkt informacyjny.

27 czerwca br. w Filharmonii Opolskiej odbyło się uroczyste podsumowanie i zakończenie projektu. W spotkaniu wziął udział Pełnomocnik Rządu ds. Informacji Europejskiej – minister Sławomir Wiatr, który wręczył uczestnikom szkolenia certyfikaty poświadczające odbyte szkolenie.

6. Zakup książek z dotacji celowej

W 2001 r. Ministerstwo Kultury, realizując zadania z zakresu administracji rządowej objęte mecenatem państwa, przyznało dla bibliotek publicznych w województwie opolskim na zakup książek kwotę 192 778 zł.

WBP przygotowała dla bibliotek terenowych ofertę tytułową i zebrała zamówienia na konkretne tytuły, które kupiono zgodnie z Ustawą o zamówieniach publicznych.

Książki oferenci dostarczali sukcesywnie do WBP, gdzie były rozdzie-

lanc na poszczególne placówki. Biblioteka Wojewódzka jako właściciel księgozbioru, przekazywała w formie depozytu książki i podpisała umowę depozytową z każdą biblioteką. Ogółem zakupiono 5 514 wol. Całą procedurę zakończono w maju 2002 r.

7. Jubileusze pracowników bibliotek

– 45 lat pracy

Karol Nowak, WBP w Opolu,

– 40 lat pracy

Ambroży Wójcik, WBP w Opolu,

– 35 lat pracy

Jadwiga Sroga, MiGBP w Namysłowie,

Czesława Wojtaszewska, WBP w Opolu,

Józefa Brodziak, MiGBP w Paczkowie, Filia w Trzebiszowicach,

Bogusława Balcerkowska, MiGBP w Strzelcach Opolskich,

Leszek Krzak, GBP w Tułowicach,

Halina Szczepańska, MiGBP w Zdzieszowicach,

– 30 lat pracy

Janina Tyszecka, MiGBP w Wołczynie, Filia w Gieralnicach,

– 25 lat pracy

Krystyna Kuca, GBP w Murowie,

Ewa Biskupska, MiGBP w Nysie,

Maria Zahucka-Cedrych, MBP w Opolu,

Regina Kapalka, WBP w Opolu,

– 20 lat pracy

Elżbieta Bitner, MiGBP w Byczynie,

Renata Langfort, MiGBP w Głogówku,

Ewelina Kraska, GBP w Radłowie, Filia w Sternalicach,

Gizela Ploch, MiGBP w Strzelcach Opolskich.

8. Emerytury

Na emerytury przeszli następujący pracownicy:

Janina Tyszecka, MiGBP w Wołczynie, Filia w Gieralnicach,

Alfreda Wilczek, MiGBP w Strzelcach Opolskich.

9. Działalność upowszechnieniowa

styczeń

GBP w Chrzastowicach

- Jasełka Bożonarodzeniowe;
- Wystawa „Historia ubioru w starożytności i średniowieczu”;

GBP w Cisku

- Gminny konkurs „Śląskie beranie”, na którym zaprezentowane zostały oryginalne teksty zebrane w środowisku szkoły, miejscu zamieszkania i w kręgu rodziny;

MiGBP w Głogówku

- Z okazji 30 rocznicy śmierci Rafała Urbana – patrona biblioteki, odbyło się spotkanie autorskie z Kazimierzem Kowalskim oraz „Biesiada Literacka” poświęcona życiu i twórczości Rafała Urbana;

MiGBP w Głuchołazach

- Jasełka w wykonaniu dziecięcego zespołu teatralnego Filii w Burgrabicach;

GBP w Kamienniku

- Wieczór kolęd;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- Gawęda Helgi Bieniusa i Jerzego Lipki pt. „Zwyczajne i obrzędy noworoczne”;

MiGBP w Kluczborku

- Zainaugurowano „Poranki bajkowe z wróżką”, które przeprowadzane są raz w miesiącu;

GBP w Komprachcicach

- „Ferie w bibliotece”;
- Konkurs rysunkowy dla przedszkolaków;
- Konkurs czytelniczy dla uczniów klas I-II;

MiGBP w Krapkowicach

- Akcja „Zima w mieście”;
- Inauguracja akcji „Przeczytaj i Ty”;

GBP w Lubszy

- I Gminny Konkurs Jasełkowy

GBP w Murowie

- „Ferie z Harrym Potterem”;

MiGBP w Oleśnie

- Wystawa „Alfred Szklarski – autor powieści przygodowych”;

MBP w Opolu

- Promocja książki Tadeusza Soroczyńskiego „W wiklinowym koszu”;

MiGBP w Otmuchowie

- „Książka moim przyjacielem” – konkurs wiedzy o książce;

MiGBP w Ozimku

- Gminne eliminacje do 47. Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego;

GBP w Paczkowie

- Całodzienne czytanie książki dla dzieci „Bracia Lwie Serce”;

GBP w Strzeleckach

- Wieczór humoru śląskiego;
- Konkurs literacki „Wspomnienia gimnazjalisty”;

GBP w Tułowicach

- Wieczór pastorałek i kolęd;

MiGBP w Zdieszowicach

- Akcja „Zima w bibliotece” – konkursy, gry i zabawy;
- Wystawa „Astrid Lindgren nie żyje”;

lut

MiGBP w Baborowie

- Pasowanie na czytelników uczniów klas pierwszych;

MiGBP w Gogolinie

- Spotkanie autorskie z Hatifem Jonahi;
- Gminny konkurs recytatorski;

- Spotkanie z Konradem Rudnickim, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego i astrologiem;

MiGBP w Grodkowie

- Bożonarodzeniowa wystawa prac plastycznych;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- Spotkanie z Waldemarem Kraśnikiewiczem, Rzecznikiem Praw Dziecka przy Kuratorium Oświaty w Opolu;

MiGBP w Kluczborku

- Spotkanie z posłem Henrykiem Krollem;

GBP w Komprachcicach

- Konkurs plastyczny dla dzieci na najpiękniejszą kartę walentynkową;

MiGBP w Leśnicy

- „Gminny Przegląd Jasełek”;

MiGBP w Nysie

- Wystawa malarstwa Moniki Kamińskiej;

MiGBP w Oleśnie

- „Dzień zakochanych” – głośne czytanie wierszy o miłości, przez uczniów gimnazjum;

MiGBP w Otmuchowie

- „Brzechwolandia” – konkurs wiedzy o Janie Brzechwie;

GBP w Pakosławicach

- Wystawa „Francja”;

GBP w Tułowicach

- Podsumowanie konkursu na najpiękniejszą walentynkę;

MiGBP w Ujeździe

- Ferie zimowe w bibliotece – gry, zabawy, konkursy;

MiGBP w Zdzeszowicach

- Konkurs plastyczny dla dzieci „Moje największe marzenie”;

marzec

MiGBP w Baborowie

- Spotkanie z psychologiem poświęcone problemom dorastania;
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem;

MiGBP w Grodkowie

- Spotkanie z twórczynią ludową J. Mateją, poświęcone zwyczajom wielkanocnym;
- Wystawa prac plastycznych dzieci z PP nr 2 w Grodkowie;

GBP w Kamienniku

- Konkurs plastyczny „Ozdoby wielkanocne”;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- Prelekcja Rafała Dongena pt. „Kilka słów o Ameryce”;

MiGBP w Kluczborku

- Ogłoszenie konkursu „Dzieje Kluczborka i Ziemi Kluczborskiej” skierowanego do uczniów gimnazjów i szkół średnich;

MiGBP w Krapkowicach

- Kiermasz wielkanocny w Domu Pomocy Społecznej „Anna”;
- Ogłoszenie plebiscytu „Wybieramy Książkę Roku”;

MiGBP w Leśnicy

- Konkurs Recytatorski dla uczniów klas I-IV;
- podsumowanie konkursu na wykonanie ozdób wielkanocnych;

GBP w Lubszy

- Gminny konkurs „Wielkanoc w tradycji”;

GBP w Lubnianach

- Wystawa fotograficzna „Kobieta”;
- Konkurs „Marzanna 2002”;
- Konkurs czytelniczo-plastyczny „Zwiastuny wiosny”;

GBP w Murowie

- Konkurs plastyczny i wystawa „Ogień i woda dwa żywioły”;
- Koncert z okazji Dnia Kobiet;

MiGBP w Nysie

- Wystawa fotografii Michała Zagórskiego i malarstwa Tomasza Ryndaka;

MiGBP w Opolu

- Promocja książki Waltera Pyki „Ponad zgielkiem”;

MiGBP w Paczkowie

- XX Turniej Wiedzy o Paczkowie;

MiGBP w Ujeździe

- Uroczyste pasowanie na czytelników uczniów klas pierwszych
- Konkurs „Młodzież recytuje poezję o Śląsku”;

MiGBP w Zdieszowicach

- Lublin w malarstwie Roberta Orłowskiego;

kwiecień

GBP w Chrzastowicach

- Gminny konkurs kroszonkarski;

MiGBP w Grodkowie

- Wystawa czasopism dla dzieci „Iskierka”, „Świerszczyk”, „Płomyczek”, wydania powojenne z prywatnych zbiorów F. Drozd;
- Gminny konkurs regionalny „Z przeszłości i teraźniejszości miasta i gminy Grodków”;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- Odczyt Tomasza Wróblewskiego, redaktora NTO pt. „Środki masowego przekazu w Polsce”;
- Wykład Daniela Nurzyńskiego „Strategia rozwoju Kędzierzyna-Koźla do 2010 r.”;
- Odczyt Violetty Porowskiej „Historia Unii Europejskiej”;
- Spotkanie autorskie z poetami Tadeuszem Różyckim i Radosławem Kobierskim;

GBP w Komprachcicach

- Kiermasz książek dla dzieci;
- Wystawa „Historia książki”;

MiGBP w Korfantowie

- „Gminny Konkurs Kroszonkarski i Palm Wielkanocnych”;

MiGBP w Krapkowicach

- Spotkanie autorskie z Leszkiem Mazanem;

MiGBP w Leśnicy

- Finał V edycji Konkursu „Gminny Lider Ekologii”;
- Gminny Przegląd Amatorskich Teatrzyków Przedszkolnych;

GBP w Murowie

- Eliminacje gminny Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej
- Wystawa „Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich”;

MiGBP w Nysie

- Spotkanie autorskie z Leszkiem Mazanem;
- Występ teatryku kukielkowego w sztuce M.Kowalskiej „Orzeszki”;

MiGBP w Oleśnie

- Wystawa „Śląskie stroje ludowe”;

WBP w Opolu

- „Dni Kultury Austriackiej”, w ramach „Dni” zorganizowano m.in. spotkania z pisarzami, otwarto wystawę fotografii „Wiedeńskie symbole”, odbył się V finał konkursu „Austria kraj i mieszkańcy”, przedstawiono premierę dramatu Wernera Schwaba „Czarujący korowód”;

MiGBP w Paczkowie

- Spotkanie autorskie z Leszkiem Mazanem;

GBP w Pokoju

- Pasowanie na czytelników uczniów klas pierwszych;

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- Spotkanie autorskie z Leszkiem Mazanem;

GBP w Strzeleczkach

- Współorganizacja konkursu poetyckiego „Wiosna, radość, miłość”;
- Spotkanie autorskie z Jolantą Tacakiewicz, autorką tomiku „Zamiast”;

GBP w Tułowicach

- Spotkanie autorskie z Eugeniuszem Elerowskim, autorem książki „Karcabin, parlament, ambona”;

GBP w Zębolicach

- Konkurs „Bajka w gwarze śląskiej”;

maj

MiGBP w Baborowie

- Konkurs czytelniczy dla dzieci i młodzieży „Wiem wszystko o Harrym Potterze”;

GBP w Dobrzaniu

- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską;

MiGBP w Gorzowie Śl.

- Konkurs ekologiczny „Chrońmy naszą planetę Ziemię”;
- Konkurs „Nie! Narkotykom i alkoholowi”;

MiGBP w Grodkowie

- Konkurs dla klas IV SP „Czy znasz dzieje Grodkowa”;
- Wystawa dokumentująca 25-lecie „Przełądu Zespołów Artystycznych Nieprzetartego szlaku”;

GBP w Izbicku

- Konkurs rysunkowy na najciekawszą ilustrację książki;

GBP w Jemielnicy

- „Dzień Bibliotekarza”, połączony z pasowaniem na czytelników uczniów klas pierwszych;

GBP w Kamienniku

- Impreza z okazji Dnia Matki;

MiGBP w Kędzierzynie-Koźlu

- IX Dni Literatury dla Dzieci i Młodzieży;
- Uroczyste podsumowanie VII edycji konkursu literackiego „Małe Książki Słowa”;

- Spotkanie dla dzieci i młodzieży ze Zbigniewem Walisko – nadleśniczym;
- Wykład Romana Sękowskiego pt. „Od Oppersdorffów do Radziwiłłów. Dziej rodów śląskich”;
- Wykład Agnieszki Miza „Polska w drodze do Unii Europejskiej”;
- Spotkanie autorskie z Karoliną Kusek, Anną Onichimowską, Beata Ostrowicką, Andrzejem Hanichem;
- „Ziemia dla ludzi, ludzie dla ziemi”, w ramach imprezy zorganizowano paradę ekologiczną z udziałem 300 dzieci, ekologiczny show w wykonaniu aktorów Teatru Lalki i Aktora w Opolu, mikrokonferencja ekologiczną, itp.;

GBP w Komprachcicach

- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską;

MiGBP w Krapkowicach

- Spotkanie bibliotekarzy z powiatu krapkowickiego w Mosznej;
- Wystawa „W świecie książki dziecięcej”;
- „Salon Literacki”, którego gośćmi byli: Kazimierz Kasper i Tadeusz Soroczyński;
- Międzyszkolny turniej recytatorski „Magiczne Wiersze Juliana Tuwima”;

MiGBP w Lewinie Brzeskim

- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem;

GBP w Lubszy

- Gminny konkurs „Najlepszy czytelnik roku szkolnego 2001/2002”;

GBP w Murowie

- Konkurs dla dzieci „Moja laurka dla mamy”;

MiGBP w Nysie

- Wystawa 12 pastelii 12 autorów;
- Wykład K.Staszkowa pt. „Konrad Bloch – noblista z Nysy”;
- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską;

MiGBP w Oleśnie

- „Tak pięknie czytam” – konkurs dla dzieci;
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem;
- „Cała Polska Czyta dzieciom” – głośne czytanie m.in. „Kubusia Puchatka”;

MBP w Opolu

- Promocja książki Piotra Kowalskiego „Teatrum świata wszystkiego i poćwiwy gospodarz”;
- Organizacja obchodów 50-lecia SBP na Opolszczyźnie;

WBP w Opolu

- IV Warsztaty Literackie „Syfon”, w trakcie których odbyły się spotkania poetów polskich i niemieckich. Honorowym gościem „Warsztatów” była Marzanna Kielar;
- „Biesiada Literacka”, w której udział wzięli przedstawiciele środowisk twórczych Opolszczyzny;

GBP w Pakosławicach

- Wystawa exlibrisów;

GBP w Pokoju

- Współorganizacja „Dni Pokoju”;

GBP w Radłowie

- Podsumowanie III edycji konkursu „Ocalić od zapomnienia – piszemy, malujemy, szukamy starych fotografii”;
- IV spotkania z cyklu „Historia lokalna”;

GBP w Strzeleczkach

- Gawęda Franciszka Kraka „Dobra przez VII wieków”;

MiGBP w Ujeździe

- Konkurs recytatorski dla dzieci klas I-III poezji Jana Brzechwy;

czerwiec

MiGBP w Baborowie

- „Baborowskie VIP-y czytają dzieciom”;

MiGBP w Chrzastowicach

- Impreza gminna z okazji Dnia Dziecka;

MiGBP w Głuchołazach

- Festyn z okazji Dnia dziecka w Gieralcicach zorganizowany wspólnie z OSP i Radą Sołecą;
- Wystawa twórczości plastycznej dzieci i młodzieży w Jarnołtówku pt. „Jarnołtówek moich marzeń”;

MiGBP w Gorzowie Śl.

- Współorganizacja festynu z okazji „Dnia dziecka”;

GBP w Izbicku

- Przystąpienie do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”;

GBP w Jemielnicy

- Piknik „Powitanie lata” impreza zorganizowana przez Filię w Barucie oraz świetlicę terapeutyczną w Barucie;

GBP w Kamienniku

- Impreza z okazji „Dnia dziecka”;

MBP w Kędzierzynie-Koźlu

- W ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom” zorganizowano głośne czytanie przez dziewięć znanych osób, mieszkańców Kędzierzyna;

GBP w Komprachcicach

- Pasowanie na czytelników uczniów klas pierwszych;

MiGBP w Lewinie Brzeskim

- Impreza plenerowa, kiermasz książek, konkursy czytelnicze, loteria fantowa – imprezy z okazji Dnia Dziecka;

MiGBP w Nysie

- Wystawa prac plastycznych dzieci z Państwowego Ogniska Plastycznego w Nysie;
- Promocja tomiku poezji Edmunda Borzemskiego „Gwiazda Syzyfa”;
- Wystawa prac plastycznych Petera Valka (Czechy);

MiGBP w Oleśnie

- „Dzień Baśni” – głośne czytanie w Filii dla Dzieci;

MBP w Opolu

- Promocja książki Romana Sękowskiego „Herbarz szlachty śląskiej”;
- „Dzień Dziecka w Bibliotece” – festyn, gry i zabawy ruchowe, zgadywanki literackie itp.;
- „Tydzień głośnego czytania”, które przeprowadzono w 11 bibliotekach;

WBP w Opolu

- Wystawa i spotkanie poświęcone życiu i twórczości Marka Jodłowskiego w 10. rocznicę śmierci;

MiGBP w Otmuchowie

- Przystąpienie do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”;

MiGBP w Paczkowie

- Konkurs na najciekawszą kompozycję roślin, pt. „Żywe obrazy – kompozycje roślinne” oraz wystawa pokonkursowa;

GBP w Pakoślawicach

- Prezentacja sztuki St. Bieniasza „Biografia”;

GBP w Pokoju

- Dzień Matki zorganizowany dla matek dzieci z Kółka Hafciarskiego „Robótka”;

GBP w Reńskiej Wsi

- przystąpienie do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”;

MiGBP w Strzelcach Opolskich

- Konkurs rysunkowy dla dzieci „Mój przyjaciel z bajki” oraz loteria książkowa;

GBP w Strzelcach

- Spotkanie autorskie z Martą Fox;
- Wystawa twórczości literackiej i plastycznej dzieci „Odczuwam, doświadczam, przeżywam”;

GBP w Tułowicach

- Współorganizacja „Dni Tułowic”;

MiGBP w Wołczynie

- Gminny konkurs recytatorski dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych i klas I-III gimnazjów;

GBP w Zębolicach

- Inscenizacja „Baśni o zaklętym Kaczorze”.

Źródła informacji Unii Europejskiej (2)

Wspólnota Europejska dysponuje systemem instytucjonalnym, a więc realizacja poszczególnych zadań i kierowanie procesem integracji nie zostało powierzone wyłącznie inicjatywie państw członkowskich czy współpracy międzynarodowej.

Głównymi podmiotami tego systemu są z jednej strony Rada Europejska, a z drugiej instytucje WE, do których należą: Parlament Europejski, Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości WE oraz Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Można jeszcze wymienić Europejski Bank Centralny, Europejski Bank Inwestycyjny, Komitety : Ekonomiczno-Społeczny, Regionów.

Funkcją **Rady Europejskiej**, gromadzącej co najmniej dwa razy do roku głowy państw lub premierów państw członkowskich oraz przewodniczącego Komisji Europejskiej, jest wytyczanie głównych kierunków politycznych integracji europejskiej. Wypełnia ona swe zadania uchwalając dyrektywy i mandaty dla Rady Unii Europejskiej lub Komisji Europejskiej.

Według Traktatów założycielskich Wspólnoty **Parlament Europejski** reprezentuje narody państw należących do Wspólnoty. Podział miejsc w Parlamencie oparty jest na czysto matematycznej zależności: jeden deputowany na 808 000 obywateli niemieckich wobec jednego deputowanego na 60 000 obywateli Luksemburga. Parlament sprawuje trzy rodzaje funkcji: decyzyjną, konsultacyjną i kontrolną.

Rada Unii Europejskiej skupia przedstawicieli państw członkowskich. Jest organem ustawodawczym. Zapewnia ponadto koordynację polityki gospodarczej państw członkowskich. Działania w tej dziedzinie mogą przyjmować formę postanowień nieobligatoryjnych lub obligatoryjnych. Rada może formułować zobowiązania albo nakładać sankcje. Ustala również projekt budżetu, a także zaleca Parlamentowi Europejskiemu udzielanie absolutorium Komisji na wykonanie budżetu. Rada

mianuje członków Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Jest poza tym najwyższą władzą administracyjną wszystkich funkcjonariuszy i pracowników WE. Decyduje również o zawieraniu porozumień między Wspólnotą a krajami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.

Komisja Europejska liczy 20 członków (po 2 z Niemiec, Francji i Włoch), a do jej zadań należy: inicjowanie rozwoju ustawodawstwa wspólnotowego, kontrolowanie respektowania i właściwego stosowania prawa wspólnotowego, zarządzanie i wdrażanie dyspozycji wspólnotowych (bada fakty, udziela pozwoleń lub formułuje zakazy, a w razie potrzeby nakłada sankcje), reprezentowanie Wspólnoty przed organizacjami międzynarodowymi i kierowanie bieżącymi sprawami dyplomatycznymi Wspólnoty. Prowadzi negocjacje przystąpieniowe między Wspólnotą a organizacjami międzynarodowymi czy krajami trzecimi.

Trybunał Sprawiedliwości i Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich jest zarazem najwyższą władzą sądową i jedyną instancją we wszystkich kwestiach należących do prawa wspólnotowego. Ogólnie odpowiada za:

1. Kontrolę przestrzegania prawa wspólnotowego zarówno przez instytucje wspólnotowe podczas stosowania dyspozycji traktatów, jak i przez państwa członkowskie i jednostki w zakresie obowiązków wynikających z prawa wspólnotowego.
2. Interpretację ustawodawstwa wspólnotowego.
3. Rozwój prawodawstwa wspólnotowego.

Pełni te zadania poprzez konsultacje prawne i orzecznictwo. Doradztwo prawne przybiera formę obligatoryjnych opinii na temat porozumień, które Unia pragnie zawrzeć z krajami trzecimi lub instytucjami międzynarodowymi.

O wiele ważniejsza jest jego rola instancji sądowniczej. Trybunał ma kompetencje jako sąd konstytucyjny w sporach między instytucjami wspólnotowymi i podczas kontroli legalności ustaw wspólnotowych, jako instancja administracyjna dla weryfikacji aktów administracyjnych uchwalonych przez Komisję albo pośrednio przez władze państw członkowskich (w oparciu o prawo wspólnotowe), jako sąd społeczny i sąd

pracy w kwestiach dotyczących swobodnego przepływu pracowników oraz równouprawnienia kobiet i mężczyzn w świecie pracy, jako instancja finansowa w kwestiach ważności i interpretacji dyspozycji i dyrektyw odnoszących się do prawa fiskalnego lub celnego, jako instancja karna podczas kontroli kar pieniężnych nałożonych przez Komisję i jako sąd cywilny w razie spraw o odszkodowanie i przy interpretacji Konwencji brukselskiej dotyczącej kompetencji sądowych i egzekucji postanowień w materii cywilnej i handlowej.

Sąd Pierwszej Instancji od 1993 roku stał się odpowiednim dla wszystkich bezpośrednich skarg osób fizycznych lub prawnych składanych przeciw wspólnotowym aktom prawnym pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości.

*

Te wszystkie informacje wstępne potrzebne są do zrozumienia rodzajów publikacji i dokumentów tworzonych przez poszczególne instytucje Wspólnot Europejskich, z którymi musi zapoznać się obywatel Wspólnoty.

Instytucje Wspólnot Europejskich mają obowiązek informowania obywateli o swojej działalności. Wydawaniem i dystrybucją materiałów Wspólnot zajmuje się Biuro Oficjalnych Wydawnictw Wspólnot Europejskich (Office for Official Publications of the European Communities - OOPEC) z siedzibą w Luksemburgu.

Jego zadaniem jest druk, dystrybucja, promocja i koordynacja działalności wydawniczej poszczególnych instytucji. Jest jedynym wydawcą i koordynatorem Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich (Official Journal of the European Communities). Dokumentację europejską można podzielić na dwie kategorie:

- a) dokumenty - materiały rozpowszechniane wewnątrz instytucji, w których powstały i nie są tajne, tj. mogą być udostępniane publicznie;
- b) publikacje - materiały przeznaczone do opublikowania i promowania we wszystkich lub w wybranych językach Unii.

Spośród dokumentów szczególnego znaczenia nabierają te, z zakresu prawa, na które składają się cztery typy:

1. akty normatywne Wspólnot,
2. dokumenty procesu legislacyjnego,
3. orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości,
4. opracowania wybranych tekstów prawnych.

Do pierwszej grupy zaliczane są:

- prawodawstwo pierwotne (primary legislation),
- prawodawstwo wtórne (secondary legislation),
- prawodawstwo uzupełniające (supplementary legislation) oraz
- porozumienia z krajami nieczłonkowskimi (agreement with non-EC countries).

Aktami europejskiego prawa pierwotnego są przede wszystkim traktaty założycielskie wraz z towarzyszącymi im protokołami i aneksami, tj. Traktat o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, Traktat o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej oraz traktat o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej.

Przedmiotową kategorię uzupełniają wszystkie kolejne traktaty nowelizujące traktaty założycielskie, m. in. Jednolity Akt Europejski (Traktat z Maastricht), Traktat Amsterdamski czy Nicejski. Do źródeł pierwotnych zaliczamy również traktaty o przystąpieniu nowych członków (traktaty akcesyjne).

Liczną grupę źródeł stanowią akty prawa wtórnego (akty pochodne), obejmujące:

- dyrektywy (ang. directive) - akty prawne nie mające odpowiednika w prawie polskim, skierowane do państw członkowskich, które muszą osiągnąć, za pomocą dostępnych sobie źródeł, cel określony w dyrektywie. Dyrektywy określają czas na implementację, czyli włączenie treści dyrektywy do prawa krajowego (zwykle 2 lata). Wyłącznymi adresatami dyrektyw są państwa członkowskie, przy czym dopiero przepisy krajowe wydane na podstawie dyrektywy stanowią źródło praw i obowiązków dla osób fizycznych i prawnych (np. spółek). Dyrektywom zawsze towarzyszą załączniki, w których zawarte są istotne szczegóły, np. techniczne.

- rozporządzenia (ang. regulation) - akty prawne o ogólnym i abstrakcyjnym charakterze, odpowiadające polskim ustawom. Odmienne od dyrektyw, rozporządzenia podlegają bezpośredniemu stosowaniu w państwach członkowskich. Oznacza to, że kształtują prawa i obowiązki osób fizycznych i prawnych i mogą być powoływane w kontaktach pomiędzy nimi oraz administracją państwową i w sądach.
- decyzje (ang. decision) są aktami prawnymi o charakterze indywidualnym, skierowanymi do konkretnie oznaczonych adresatów. Mogą nimi być zarówno państwo (państwa) członkowskie, jak i osoba fizyczna i prawna. Decyzje wydawane są przez Komisję i Radę, rzadziej przez Parlament Europejski.
- zalecenia (ang. recommendation) są dokumentami skierowanymi do państw członkowskich. Wydawane przez Radę Unii Europejskiej lub Komisję mają na celu ujednoczenie prawodawstwa obowiązującego w poszczególnych krajach Wspólnoty. Zalecenia nie mają mocy prawnej tak jak dyrektywy.
- opinie (ang. opinion) służą wyrażaniu stanowiska poszczególnych instytucji Wspólnot Europejskich w odniesieniu do jakiejś kwestii lub dokumentu. Dokumenty te stanowią istotny element procesu decyzyjnego prowadzącego do przyjęcia aktu prawnego o charakterze wiążącym. Szczególną rolę w pracach organów pełnią opinie Parlamentu, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów. Mogą je również wydawać Komisja Europejska i Rada Unii Europejskiej.

Podstawowym źródłem poznania powyższych dokumentów jest Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich (Official Journal of the European Communities), który ukazuje się codziennie we wszystkich 11 oficjalnych językach Wspólnot Europejskich.

Dziennik ukazuje się w trzech seriach:

- seria L (legislation) zawiera akty prawne, których publikowanie jest:
 - a) obowiązkowe - rozporządzenia i dyrektywy Wspólnoty Europejskiej i Euroatomu, decyzje i zalecenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali,
 - b) nieobowiązkowe - decyzje, opinie, zlecenia Wspólnoty Europejskiej

i Euroatomu, umowy z krajami nieczłonkowskimi, budżet, konwencje, regulacje finansowe, protokoły, uchwały, taryfy celne. Publikowane tu są również zatwierdzone przez Radę Unii Europejskiej akty prawne.

- seria C (Information and Notice) grupuje informacje z różnych instytucji Wspólnot: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Komitetu Społeczno-Ekonomicznego, Parlamentu Europejskiego, Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji, a także Europejskiego Banku Inwestycyjnego czy Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego. Każdy zeszyt tej serii podzielony jest na dwie części, z których pierwsza zawiera informacje, a druga akty przygotowawcze. Publikowane tu są również propozycje Komisji Europejskiej, opinie Parlamentu Europejskiego oraz wspólne stanowiska (common positions) Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego
- seria S (supplement) zawiera informacje o przetargach odbywających się w poszczególnych państwach członkowskich Unii.

Aby ułatwić orientację w tym gąszczu informacji dwa razy w roku wydawany jest skorowidz przepisów (Directory of community Legislation in Force and other acts of the Community Institutions). Od 2000 roku Dziennik Urzędowy publikowany jest przede wszystkim w wersji CD ROMowej. Dzienniki L i C publikowane są w miesięcznych, dwumiesięcznych, półrocznych i rocznych zestawieniach.

Seria S publikowana jest od 1997 roku w takiej wersji .

Dzienniki urzędowe dostępne są również w trybie on-line na oficjalnej stronie Wspólnot.

Wersja papierowa jest droższa w stosunku do wersji elektronicznych, poza tym na jej gromadzenie potrzeba sporo miejsca magazynowego. W chwili obecnej najszybszy dostęp do informacji prawnej zapewnia dostęp w trybie on-line na stronie Wspólnot, wymaga on jednak dobrej znajomości języka (jednego z oficjalnych) oraz pewnej orientacji w systemach przeszukiwania zasobów internetowych. Z obserwacji w CDE wynika, że młodzi użytkownicy nie mają z tym większego kłopotu, natomiast starsi czytelnicy potrzebują pomocy bibliotekarza.

Pragnę także zwrócić uwagę na:

- **Zielone Księgi** (ang. Green Paper) są wydawane przez Komisję, najczęściej w formie komunikatu. Ich głównym celem jest rozpoczęcie dyskusji oraz procesu konsultacji na dany temat. Zwykle nie zawierają projektów konkretnych rozwiązań legislacyjnych. Konsultacje rozpoczęte wydaniem Zielonej Księgi zwykle kończą się wydaniem.
- **Białej Księgi** (ang. White Paper). W przeciwieństwie do Zielonych Białe Księgi zawierają propozycje konkretnych działań w danej dziedzinie. Jeżeli Biała Księga została przyjęta przez Radę, staje się programem działań Wspólnot w danym obszarze kompetencji.
- **Programy** (ang. programme) są dokumentami przyjmowanymi przez Radę, stanowią opis działań, jakie organy europejskie podejmują w określonej dziedzinie w określonym czasie (zazwyczaj 5 lub 10 lat). Kolejne programy są numerowane i publikowane w formie komunikatu Komisji. Przykładowo piąty program Wspólnot w zakresie ochrony środowiska był przyjęty na lata 1992-1999, szósty obejmuje działania na lata 2001-2010.
- **Uchwały** (ang. resolution) mogą być przyjmowane przez Radę i Parlament Europejski. Uchwały Rady zawierające podstawowe uzgodnienia w danej dziedzinie, przyjęte przez ministrów państw członkowskich, często są odpowiedzią na komunikaty Komisji Europejskiej. Jakkolwiek uchwały Rady nie są prawnie wiążące, mogą wpływać na działania podejmowane przez rządy krajów członkowskich. Uchwały Parlamentu Europejskiego są kierowane do Rady lub Komisji Europejskiej. Ich celem jest zwrócenie uwagi tych organów na zagadnienia istotne z punktu widzenia Parlamentu. Dokumenty te nie mają mocy wiążącej.
- **Raporty** (ang. report) publikowane są przez Komisję w celu zaprezentowania stanu faktycznego, działań i osiągnięć Wspólnot Europejskich w danej dziedzinie. Najważniejsze znaczenie ma Raport Komisji Europejskiej o Wspólnocie Europejskiej. Raporty Komisji Europejskiej najczęściej kierowane są do Rady Europejskiej lub Parlamentu Europejskiego. Również Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów publikują swoje Raporty.

Omówione tutaj rodzaje źródeł informacji nie wyczerpują pełnego zakresu publikacji gromadzonych i udostępnianych w Centrach Dokumentacji Europejskiej.

Naszym celem było jedynie pokazanie na przykładzie źródeł prawa europejskiego jak szeroki jest to zakres i zasygnalizowanie, że po przystąpieniu do Unii Polacy będą musieli zapoznać się z bardzo dużą ilością przepisów, a bibliotekarze mogą otrzymać do opracowania nowe rodzaje źródeł.

Na uwagę zasługuje fakt coraz szerszego wykorzystywania Internetu do gromadzenia i udostępniania informacji. Stąd konieczność instalowania stanowisk internetowych w bibliotekach i zdobywanie nowych umiejętności przez bibliotekarzy, którzy w niedługim czasie staną się przewodnikami po jego zasobach, w tym przypadku w odniesieniu do informacji europejskiej.

Ludwika Pająk

Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

*„Nie ma nic wspanialszego nad
dobrą książkę. Ludzie sprawiają nam
największe przykrości, książka – największą radość.”*

Jean Baptiste Say

„Cała Polska czyta dzieciom”

Kampania „Cała Polska czyta dzieciom” popularyzująca głośne czytanie książek, trwa już ponad rok, bo zainaugurowana została 1 czerwca 2001 roku. Organizatorem akcji jest Fundacja „ABC XXI – Program Zdrowia Emocjonalnego” kierowana i założona w grudniu 1998 roku przez Irenę Koźmińską.

Główną tegoroczną akcją, zorganizowaną w ramach tej kampanii, był „Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom – 1-8.06.2002 r.”

Fundacja nie planuje terminu zakończenia kampanii ponieważ daleko jest jeszcze do osiągnięcia zamierzonego celu. Irena Koźmińska przewiduje, że dopiero po pięciu latach programy Fundacji zaczną przynosić pierwsze efekty.

Skąd powstał pomysł na taką akcję?

„W 1995 roku w Waszyngtonie w poczekalni u dentysty przeglądała czasopisma i trafiła na artykuł o tym, że głośne czytanie jest inwestycją w rozwój dziecka. Mówił o tym Jim Trelease, grafik. Zaproszono go kiedyś do szkoły, żeby opowiedział dzieciom, jak tworzy. Po rozmowie zobaczył książkę na półce w klasie i zapytał, kto ją czyta. I zamiast wyjść, zaczął z dziećmi rozmawiać o tej książce, bo akurat czytał ją swoim dzieciom. Czytał, bo i jemu czytał kiedyś ojciec. Pamiętał jaką mu to sprawiało przyjemność. Po widzeniu Trelease'a dzieci, które nie czytały tej książki pognały do biblioteki. A on, zamiast robić kolejne prelekcje o grafice, zaczął mówić o czytaniu. Napisał broszurę, która krążyła wśród znajomych. Wreszcie trafiła w ręce dziennikarki z „New York Times”. Ona ją wylansowała, Trelease napisał kolejne książki, które pani

Irena Koźmińska kupiła. Dziś w Ameryce głośne czytanie to poważna dziedzina zgłębiana przez wielu badaczy."¹

Człowiek nie rodzi się czytelnikiem i dlatego też należy w każdym dziecku obudzić potrzebę czytania.² Wiele osób, choć potrafi czytać, nie robi tego, bowiem wolą wolny czas spędzać przed telewizorem lub przy komputerze, bo to nie wymaga wysiłku i wydaje się bardziej atrakcyjne od mozolnego przedzierania się przez tekst. Kluczem do wiedzy i sprawności umysłu jest czytanie, a nawyk czytania i umiłowanie książek kształtuje się w dzieciństwie. Dlatego też pomyślna przyszłość dzieci zależy w największym stopniu od rodziców. Jeżeli rodzice chcą, aby ich dziecko było mądre i odniosło sukcesy w szkole i w życiu, powinny codziennie głośno czytać przynajmniej przez 20 minut.³

Już w pierwszej klasie można zauważyć, że dzieci którym nauka przychodzi łatwo to te, którym rodzice czytają i z którymi dużo rozmawiają.

Wspólne czytanie zbliża i buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem. Trzeba jednak zadbać, by czytanie było zawsze dla dziecka przyjemne. Do czytania nie należy zmuszać. Nie może się ono wiązać z przykrym i trudnym obowiązkiem, karą czy nudą. Czytanie, to ma być czas, którego dziecko nie może się doczekać. Czas magiczny – zawsze kojarzący się z radością, odkrywaniem tajemnic, bliskością mamy i taty.⁴

Czytanie na głos niemowlęciu stymuluje rozwój jego mózgu i buduje trwałe skojarzenie czytania z przyjemnością i poczuciem bezpieczeństwa. Czytanie dziecku od najmłodszych lat rozbudza w nim ciekawość świata i pomaga zrozumieć siebie i innych. Wspólne głośne czytanie z nastolatkiem pomaga mu pokonać wiele problemów wieku dorastania. Zaobserwowano, że nawet dzieci z upośledzeniami umysłu, którym rodzice dużo czytają rozwijają się znacznie lepiej.

¹ Irena Koźmińska : *Cała Polska czyta dzieciom* // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 109, dod. *Wysokie Obcasy*, nr 21, s. 48.

² Tenże : *20 minut : namawiamy rodziców do głośnego czytania dzieciom* // *Polityka*. - 2001, nr 23, s. 62.

³ Tenże : *Głośne czytanie pod strzechą* // *Przegląd*. - 2002, nr 23, s. 44

⁴ Tenże : *Cała Polska czyta dzieciom* // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 109, dod. *Wysokie Obcasy*, nr 21, s. 48.

W szkołach, w których wprowadzono 10 minut codziennego głośnego czytania i 10 minut własnego cichego czytania po lekcjach – poprawiają się w nauce, a spada ilość chuligańskich wybryków. Głośne czytanie ułatwia zatem edukacyjno-wychowawczą misję szkoły.⁵

„Cała Polska czyta dzieciom!” – to piękne hasło i jeszcze piękniejsza idea, która jest w nim zawarta. Jest coraz bardziej nagłaśniana przez media, popierana, doceniana i wspomagana przez autorytety, a także ludzi wrażliwych na słowo pisane.⁶

Bibliotekarze nigdy nie lekceważyli głośnego czytania, które jako forma pracy z dziećmi, przeprowadzana jest w wielu bibliotekach od lat. Dlatego inicjatywa Fundacji „Program Zdrowia Emocjonalnego” została gorąco i ze zrozumieniem przyjęta w bibliotekach jako potwierdzenie przydatności i konieczności kontynuowania oraz udoskonalania tej formy pracy z dziećmi.

Rozgłos nadany „głośnemu czytaniu” można wzmocnić w najbliższym otoczeniu propagując akcję w lokalnych czasopismach, szkołach, przedszkolach, bibliotekach itp.

*

W bibliotekach publicznych na Opolszczyźnie „głośne czytanie” ma wielu zwolenników zarówno wśród bibliotekarzy, rodziców, nauczycieli, jak i głównych zainteresowanych – dzieci. Ma też długą, wieloletnią tradycję. Odbywa się najczęściej w tych samych godzinach, w stałe dni tygodnia.

MBP w Opolu uczestniczy w akcji głośnego czytania od stycznia 2002 roku. Pierwsze zajęcia odbyły się w Filii Nr 17 na ZWM-ie. Do ich prowadzenia zachęciła bibliotekarzy czytelniczka i jednocześnie koordynator akcji na terenie Opolszczyzny – Mirosława Boilek założycielka Szkoły Szybkiego Czytania „CET i D”. Z tej szkoły najczęściej

⁵ Irena Koźmińska : 20 minut : namawiamy rodziców do głośnego czytania dzieciom // Polityka. - 2001, nr 23, s. 62, 64.

⁶ Tenże : Cała Polska czyta dzieciom // Guliwer. - 2002, nr 2, s. 80

wywodzą się wolontariusze, którzy chętnie czytają dzieciom w naszych placówkach bibliotecznych. Są to najczęściej studenci, ale nie tylko, również ludzie zajmujący się na co dzień przedsiębiorczością, pracujący w administracji oraz aktorzy.

Na pierwsze spotkania w Filii nr 17 przychodziło niewiele osób 2-3 do pięciu, ale stałe informowanie rodziców, nauczycieli przedszkoli, szkół oraz zachęcanie do udziału przyniosło efekty i coraz więcej dzieci w tych spotkaniach uczestniczyło. Największą frekwencję bo aż 50 osób zanotowano na spotkaniach, na których czytał aktor Wiesław Cichy z Prywatnego Teatru Niewielkiego „Pompon z Bąblem” w Opolu.

Bardzo istotne jest stałe zaangażowanie wolontariuszy, bo ważny jest tutaj kontakt z dzieckiem tak jak w Filii nr 17, gdzie od stycznia co tydzień w czwartek o godzinie 17.00 czyta Czesław Cebula – przedsiębiorca z Dąbrowy Niemodlińskiej. Dzięki niemu na spotkania przychodziło wielu chłopców, którzy z zainteresowaniem słuchali czytania kolejnych lektur i sami proponowali następne do czytania.

Kolejną Filią, w której akcja wspaniale się rozwinęła jest Filia nr 2 Dziecięca na Osiedlu Dambonia. Tam od końca lutego co sobotę na spotkania z dziećmi przychodziła studentka psychologii Uniwersytetu Opolskiego Joanna Sokołowska, którą dzieci bardzo polubiły i na każdym kolejnym spotkaniu było ich więcej.

Atrakcją zajęć wakacyjnych w tej Filii było codzienne czytanie baśni przez wróżkę. W postać wróżki wcieliła się bibliotekarka. Na twarzach małych dzieci trudno było nie dostrzec emocji, a cel uatrakcyjnienia w taki sposób spotkań bardzo się dzieciom spodobał.

Stopniowo akcja rozszerzała się na kolejne placówki. Filię nr 21 w Wójtowej Wsi, Oddział Dziecięcy na pl. Kopernika, Filię nr 4 na pl. Piłsudskiego, Filię Nr 7 na ul. Armii Krajowej, Filię nr 5 na Chabrach i Filię nr 10 w Groszowicach.

W Filii w Wójtowej Wsi czytała kilkakrotnie dzieciom swoje ulubione dziecięce lektury Pani Halina Żyła – wiceprezydent Opola.

Tylko w niektórych bibliotekach wolontariusze związali się z dziećmi na stałe, a w innych z powodzeniem zastępują ich bibliotekarze.

Kanon proponowanych przez Fundację ABC XXI lektur do głośnego czytania z podziałem na poszczególne grupy wiekowe jest ogólnie znany dzięki różnorodnym zakładkom i ulotkom, które są dzieciom wręcza-

ne na spotkaniach. Pewne trudności może sprawić osobom czytającym wybranie do czytania książki w sytuacji gdy na spotkanie przyjdą dzieci z różnych grup wiekowych. Niezawodne w takich sytuacjach są wiersze Jana Brzechwy, Juliana Tuwima, Wandy Chotomskiej, baśnie Hansa Christiana Andersena i książki Astrid Lindgren.

Spotkania często kończą się rozmową na temat lektury, rysowaniem bohaterów przeczytanych książek, a także krótkim czytaniem przez dzieci swoich ulubionych lektur.

Oczywiście dzieci na spotkaniach się zmieniają, ale jest ich coraz więcej. Niektóre z nich mobilizują rodziców do wypożyczania czytanej książki i przeczytania dalszego ciągu.

Głośne czytanie bajek w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży w Kluczborku odbywa się od 2000 roku. Nawiązano współpracę z przedszkolami. Do popularyzacji poranków wykorzystywana jest prasa lokalna. Cykl pt. „Jesienno-zimowe poranki bajkowe” trwa od października do marca. Raz w miesiącu osoba przebrana za wróżkę czyta przedszkolakom bajki. Książki, które czytane są dzieciom zostały podzielone na trzy grupy tematyczne:

- pierwsza grupa dotyczy jesieni (październik, listopad),
- druga grupa to wiersze i opowiadania o św. Mikołaju, choince i świętach Bożego Narodzenia (grudzień, styczeń),
- trzecia z kolei grupa uwzględnia utwory o zimie i nadchodzącej wiosnie (luty, marzec).

Istotne znaczenie ma sposób przekazywania i odbioru bajek. Najczęściej dzieci siedzą w kole na podłodze, jeżeli dziecko chce się położyć może to zrobić. Czytanie ma się kojarzyć dziecku z przyjemnością i bezpieczeństwem, nie może być karą, przymusem, nudą. Po 10-15 minutach czytania, bibliotekarze wspólnie z dziećmi śpiewają i bawią się. Całość imprezy trwa 40-50 min. Planowane jest uatrakcyjnienie tej akcji.

W tym roku być może uda się namówić znanych mieszkańców Kluczborka, aby czytali najmłodszym. Ta akcja przynosi wiele korzyści. Dzieci zachęcane są aby przychodziły do biblioteki ze swoimi rodzicami, by wypożyczały książki, które będą wspólnie czytać. Po każdym takim spotkaniu około 20 % dzieci wraca do biblioteki z mamą lub tatą.

MiGBP w Nysie, aby zachęcić do „głośnego czytania” i zapoznać z celami akcji przeprowadziła w mieście i gminie rozległą kampanię informacyjną. Opracowano atrakcyjne graficznie i treściowo plakaty, ulotki informacyjne i zaproszenia. Materiały te w nakładzie kilkuset egzemplarzy umieszczono na słupach i tablicach ogłoszeniowych, rozdano opiekunom i dzieciom. W oddziale dla dzieci oraz we wszystkich filiach przeprowadzono „głośne czytanie” baśni, w których wzięło udział ponad pięciuset młodych słuchaczy. Akcja cieszy się coraz większym powodzeniem i będzie kontynuowana.

MBP w Kędzierzynie – Koźlu wraz z filiami również aktywnie włączyła się do akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Od września 2001

roku zorganizowano prawie trzydzieści spotkań, w których wzięło udział półtora tysiąca dzieci – przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych. Do udziału w „głośnym czytaniu” zaproszono ponad dwudziestu lektorów, wśród których byli przedstawiciele władz samorządowych, dziennikarze oraz inne osoby o uznanej pozycji społecznej w środowisku.

W MiGBP w Baborowie osobom aktywnie włączającym się do akcji „Cała Polska czyta dzieciom” jest uroczyście wręczany certyfikat upamiętniający ten fakt.

W GBP w Strzeleczkach „głośne czytanie” połączone z konkursem rysunkowym. Dzieci po wysłuchaniu opowieści „Nowi przyjaciele Mi-

sia Uszatka” rysowały swoich przyjaciół. Z kolei w Filii w Dobrej „głośne czytanie” połączono z występem teatrzyku kukiełek. W Filii w Mosznej przeprowadzono cykl spotkań „Bajka przy kominku”. Buszujący w kominku ogień wyzwalał wyjątkowe doznania związane z przeżyciami bohaterów serii „Zimowe bajki”. W tej samej bibliotece swoje wiersze pisane dla wnuka czytał dziennikarz Marek Karp. Natomiast w Filii w Komornikach wieczór „Czytamy baśnie” urozmaicony został występem przygotowanych wcześniej przez dzieci utworów muzycznych „Królowa Śnieżka” i „My małe krasnoludki”.

Powyżej przedstawione zostały tylko niektóre inicjatywy bibliotek publicznych na Opolszczyźnie związane z ogólnopolską akcją „Cała Polska czyta dzieciom”.

Zaprezentowane one zostały z myślą o tym aby zachęcić inne biblioteki do podobnych, niekonwencjonalnych działań.

Akcja „Cała Polska czyta dzieciom” przynosi bowiem wielorakie korzyści, głównie w sferze życia emocjonalnego dzieci. Dlatego warto i trzeba ją kontynuować, zachęcając wszystkich do wzięcia w niej udziału. Biblioteki powinny być zatem, z racji swych merytorycznych powinności jednym z głównych propagatorów „głośnego czytania”.

W artykule wykorzystano informacje własne bibliotek.

KRYTERIA WYBORU KSIĄŻEK DO GŁOŚNEGO CZYTANIA DZIECIOM

opracowane przez Fundację „ABCXXI – Program Zdrowia
Emocjonalnego”,
inicjatora kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”

Kryteria, jakimi kieruje się Fundacja przy polecaniu książek do głośnego czytania dzieciom, służą z jednej strony podnoszeniu ogólnego poziomu wiedzy i kultury, z drugiej zaś ochronie i wspieraniu zdrowia emocjonalnego dziecka. (Zdrowie emocjonalne to według Daniela Golemana, autora „Inteligencji emocjonalnej”, dobre samopoczucie psychiczne i moralne, umiejętność racjonalnego myślenia oraz zdolność nawiązywania dobrych i trwałych związków z ludźmi).

Proponujemy, by do głośnego czytania dzieciom wybierać książki:

- > ciekawe dla dziecka,
- > napisane lub tłumaczone poprawną i ładną polszczyzną,
- > uczące racjonalnego myślenia,
- > przynoszące wiedzę i/lub rozrywkę na wysokim poziomie,
- > rozwijające dobry smak i poczucie humoru,
- > niosące przesłanie szacunku wobec dziecka, ludzi, innych istot, zwierząt, przyrody, kraju, uznanych norm społecznych i prawa,
- > niosące pozytywny przekaz moralny, promujące wzorce właściwych postaw i zachowań,
- > rozwijające wrażliwość estetyczną,
- > dostosowane do wieku i wrażliwości dziecka, nie wzbudzające lęków,
- > rozwijające postawę optymizmu i wiary w siebie oraz pozytywne nastawienie do świata,
- > unikające stereotypów związanych z płcią – np. że dziewczęta nie umieją myśleć racjonalnie, a ich głównym zadaniem jest podobać się i zaspokajać potrzeby innych, że chłopcy mają być twardzi i niewrażliwi.

liwi, ich niekulturalne lub nieodpowiedzialne zachowania toleruje się „bo są chłopcami” itp.,

- > unikające stereotypów kulturowych, rasowych, narodowych etc., nawet jeśli podane są w niewinnej lub humorystycznej formie: że dzieci można bić, że przemoc jest akceptowanym sposobem rozwiązywania problemów, że wyśmiewanie innych świadczy o poczuciu humoru, nieuczciwość jest dozwolona lub akceptowana (np. ściąganie), że cwaniactwo lub łamanie norm jest dowodem zaradności, że ludzie danej rasy/narodowości są źli, głupi, nieuczciwi itp..
- > unikające przemocy nawet w zabawie.

Staramy się zwracać uwagę rodziców na przenoszone z pokolenia na pokolenie stereotypy i niedobre wzorce zachowań, które znajdują swe odbicie i wzmocnienie w literaturze. Nie proponujemy unikania wartościowych książek, które je zawierają, ale czytanie ich z taką świadomością i dyskusowanie z dzieckiem na temat skutków fałszywych postaw i przekonań, które istniały w przeszłości lub jeszcze istnieją. Mamy nadzieję, że powyższe kryteria zechcą też wziąć pod uwagę współczesni polscy twórcy literatury dziecięcej oraz wydawcy.

**Lista książek polecanych przez fundację ABCXXI
do głośnego czytania dzieciom**

Wiek 0-4 lat

Jan Brzechwa – Wiersze i bajki
Wanda Chotomska – Wiersze, Pięciopsiaczki
Josef Czapek – Opowieści o piesku i kotce
Gilbert Delahaye – Seria o Martynce
Czesław Janczarski – Miś Uszatek
Astrid Lindgren – Lotta z ulicy Awanturników
Hanna Łochocka – O wróbelku Elemelku
Ewa Szelburg – Zarembina – Wiersze
Julian Tuwim – Wiersze dla dzieci
Wiersze polskich poetów – O kotach i psach

Wiek 4-6 lat

Hans Christian Andersen – Brzydkie Kaczętko, Królowa Śniegu
Carlo Collodi – Pinokio
Astrid Lindgren – seria o Pipi Pończoszance
Hugh Lofting – seria o Doktorze Dolittle
Kornel Makuszyński – Przygody Koziołka Matołka
Alan A. Milne – Kubuś Puchatek, Chatka Puchatka
Dr. Seuss – Słoń, który wysiedział jajo
Danuta Wawilow – Wiersze
Wiersze polskich poetów – O mamie i tacie
Wybór: Elżbieta Brzoza – Kogel – Mogel

Wiek 6-8 lat

Marcin Brykczyński – Ni pies, ni wydra
Frances Hodgson Burnett – Mała księżniczka
Tove Jansson – seria o Muminkach
Astrid Lingren – Dzieci z Bullerbyn
Mira Lobbe – Babcia na jabłoni
Anna Onichimowska – Najwyższa góra świata
Stanisław Pagaczewski – Porwanie Baltazara Gąbki
Anna Sójka – Czytam od A do Z

Anne-Cath Westly – Sekret Taty i ciężarówka
Jan Whybrow – Księga straszliwej niegrzeczności

Wiek 8-10 lat

Edmund de Amicis – Serce
Frances Hodgson Burnett – Tajemniczy ogród
J. Canfield, M. i P. Hansen, I. Duniap – Balsam dla duszy dziecka
Heather Emery – Mity greckie dla najmłodszych
Eric Knight – Lassie, wróć!
Astrid Lindgren – Bracia Lwie Serce
Clive Staples Lewis – Opowieści z Narni
Kornel Makuszyński – Szatan z siódmej klasy
Lucy M. Montgomery – Ania z Zielonego Wzgórza
Mark Twain – Przygody Tomka Sawyera

Wiek 10-12 lat

Aleksander Dumas – Trzej Muszkieterowie
Arkady Fiedler – Orinoko
Astrid Undgren – Ronja, córka zbójnika
Ferenc Molnar – Chłopcy z Placu Broni
Małgorzata Musierowicz – Noelka i inne tomy Jezycjady
Jerzy Niemczuk – Opowieść pod straszonym tytułem
Ferdynand A. Ossendowski – Słoń Birara
Alfred Szklarski – seria o Tomku Wilmowskim
Sempe, Gościnnie – seria o Mikołajku
Jean Webster – Tajemniczy opiekun

Wiek 12-14 lat

J. Canfield, M. Hansen, K. Kirberger – Balsam dla duszy nastolatka
Paulo Coelho – Alchemik
Arthur Conan Doyle – Pies Baskerville'ów
Margaret Mitchell – Przeminęło z wiatrem
Bolesław Prus – Faraon
Henryk Sienkiewicz – Trylogia
Juliusz Verne – Tajemnicza wyspa

Edward de Bono – Naucz się myśleć kreatywnie

Tony Buzan – Rusz głową

Tadeusz Niwiński – Ja

Wiek 14-16 lat

Ursula K. Le Guin – Czarnoksiężnik z archipelagu

Pierre Boulle – Most na rzece Kwai

Anna Frank – Dziennik

Francis Scott Fitzgerald – Wielki Gatsby

Wiktor Woroszyński – Nastolatki nie lubią wierszy – wybór

Dale Carnegie – Jak zdobyć przyjaciół i zjednać sobie ludzi

Michael Gurian – Zrozumieć nastolatka

Spencer Johnson – Kto zabrał mój ser

Mary Pipher – Ocalić Ofelię

Ron Potter – Efron – Życie ze złością

Powyżej 16 lat

Michał Bułhakow – Mistrz i Małgorzata

Jarosław Haszcek – Przygody dobrego wojaka Szwejka

George Orwell – Folwark Zwierzęcy

Nathaniel Branden – 6 filarów poczucia własnej wartości

Stephen R. Covey – 7 nawyków skutecznego działania

Erich Fromm – Mieć czy być

Daniel Goleman – Inteligencja emocjonalna

John Gray – Mężczyźni są z Marsa, kobiety z Wenus

M. Scott Peck – Drogą mniej uczęszczaną

Martin Seligman – Optymizmu można się nauczyć

Informacje na temat głośnego czytania znajdują się na stronie Internetowej:

<http://www.calapolskaczytadzieciom.pl/rekomendacje/rekomendacje.htm>

Organizacja kontroli zbiorów bibliotecznych

Gminna biblioteka publiczna ma obowiązek świadczenia pomocy na rzecz filii bibliotecznych działających na terenie gminy. Ta pomoc może mieć formę bezpośredniego instruktażu i poradnictwa na miejscu w bibliotece, ale może mieć także formę pośrednią w postaci np. konpektów lekcji bibliotecznych, scenariuszy wystaw i innych, a także pomocy metodycznych.

Niniejsze „Wytyczne w sprawie przeprowadzania skontrum zbiorów bibliotecznych w bibliotekach publicznych Gminy Skarbimierz” opracowane zostały dla filii bibliotecznych i stanowią pomoc metodyczną w zakresie prac przygotowawczych do przeprowadzenia kontroli zbiorów jak i samej organizacji tego przedsięwzięcia.

Wytyczne w sprawie przeprowadzania skontrum zbiorów bibliotecznych w bibliotekach publicznych Gminy Skarbimierz

Podstawą prawną kontroli zbiorów bibliotecznych jest Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz.U. nr 93 z dnia 20 listopada 1999 r. poz. 1077 ze zm.).

Kontrolę zbiorów bibliotecznych przeprowadza komisja skontrolowa. Liczbę członków komisji i jej skład osobowy ustala kierownik biblioteki gminnej. Komisja działa na podstawie regulaminu nadanego przez kierownika. W bibliotece publicznej gminy Skarbimierz kontrolę zbiorów bibliotecznych przeprowadza się w sposób pośredni, tj. przy pomocy arkuszy kontroli.

I. Postanowienia ogólne

1. Skontrum zbiorów bibliotecznych, do których czytelnicy mają wolny dostęp, przeprowadza się co najmniej raz na 5 lat. Wskazane jest przeprowadzenie skontrum w okresach zmniejszonej aktywności czytelniczej, np. w okresie wakacji.
2. Skontrum polega na:
 - a) porównaniu zapisów ewidencyjnych w księgach inwentarzowych ze stanem faktycznym zbiorów,
 - b) stwierdzeniu i wyjaśnieniu różnic między zapisami ewidencyjnymi a stanem faktycznym zbiorów oraz ustaleniu ewentualnych braków.
3. Przedmiotem skontrum są zbiory biblioteczne znajdujące się w bibliotece (filii) oraz wypożyczone czytelnikom lub innym bibliotekom.
4. Sprawdzenia zbiorów, znajdujących się poza bibliotekę (filia), dokonuje się na podstawie szczegółowego przeglądu kart czytelników, kart książek wypożyczonych, rewersów, wykazów, itp.
5. W trakcie kontroli zbiorów nie wolno dokonywać żadnych zapisów w dokumentacji wpływów i ubytków zbiorów.
6. W razie wypadku losowego, kradzieży lub innej okoliczności naruszającej stan zbiorów przeprowadza się skontrum całości lub części zbiorów. Decyzję w tej sprawie podejmuje kierownik biblioteki gminnej.
7. W przypadku zmiany osoby odpowiedzialnej materialnie za zbiory przeprowadza się skontrum całości zbiorów poza terminem określonym w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych.

II. Obowiązki komisji skontrolującej

1. Ustalenie terminu kontroli zbiorów bibliotecznych.
2. Przeprowadzenie kontroli w ustalonym terminie.
3. Przygotowanie arkuszy kontroli:
 - opieczątowanie arkuszy pieczętąką firmową biblioteki (filii),

- ponumerowanie arkuszy od nr 1 do nr ...,
 - oznaczenie na arkuszach numerów inwentarzowych podlegających kontroli (od nr 1 do nr 1000, od nr 1001 do nr 2000, itd.),
 - opatrzenie każdego arkusza datą protokołu skontrolum,
 - ustalenie oznaczeń na arkuszach.
4. Podliczenie arkuszy kontroli zbiorów.
 5. Opracowanie protokołu z przeprowadzonego skontrolum.
 6. Opracowanie „Uwag i wniosków komisji”.
 7. Sporządzenie „Wykazu braków względnych i bezwzględnych”.
Przypominam, iż książki zarejestrowane w inwentarzu do 31 grudnia 1994 r. i od 1 stycznia 1995 r. należy ujmować w osobnych wykazach (denominacja).
 8. Zabezpieczenie arkuszy kontroli zbiorów przed dokonywaniem na nich wpisów poza czasem pracy komisji skontrolowej.

III. Obowiązki bibliotekarza

1. Powiadomienie czytelników o planowanym zamknięciu biblioteki (filii) przynajmniej 7 dni przed rozpoczęciem kontroli zbiorów, wywieszając ogłoszenie w miejscu widocznym i dostępnym.
2. Uwzględnienie stanu faktycznego ubytków, jeśli w poprzedniej kontroli zbiorów wystąpiła różnica w liczbie ubytków zarejestrowanych w „Rejestrze ubytków”, a odnotowanych na arkuszach kontroli.
3. Przygotowanie do wglądu dokumentacji poprzedniej kontroli zbiorów.
4. Uporządkowanie dokumentacji wpływów i ubytków księgozbioru:
 - a) w księgach inwentarzowych mają być zaewidencjonowane wszystkie nabytki pozyskane z zakupu, darów, zwrócone za zagubione i zniszczone oraz pozyskane w innej formie, np. w drodze depozytu, wymiany,
 - b) w księgach inwentarzowych mają być wykreślone wszystkie książki wycofane z księgozbioru biblioteki (filii) na podstawie protokołów ubytku,
 - c) strony ksiąg inwentarzowych mają być podliczone wartościowo,

- d) w rejestrze ubytków mają być zaewidencjonowane wszystkie protokoły książek wycofanych z księgozbioru biblioteki (filii),
- e) ostatni numer ubytku, odnotowany w rejestrze ubytków ma być zgodny z ostatnim numerem ubytku w bieżącym protokole,
- f) w rubryce „Uwagi” Rejestru ubytków należy odnotować bieżące wartości książek wycofanych z księgozbioru biblioteki (filii).

IV. Postępowanie w sprawie braków

1. Jako braki traktuje się takie książki, które figurują w księdze inwentarzowej, ale w czasie przeprowadzania skontrum nie odnaleziono ich, ani w bibliotece (filii), ani w ewidencji materiałów wydanych poza bibliotekę (filie).
2. Stwierdzone w trakcie kontroli zbiorów braki to:
 - a) braki względne, czyli takie, których odnalezienie jest prawdopodobne,
 - b) braki bezwzględne, czyli takie, o których wiadomo, że nie zostaną odnalezione oraz braki uznane w czasie poprzedniej kontroli za względne i nie odnalezione do czasu bieżącej kontroli.
3. Braki względne nie podlegają odpisowi i pozostają w zawieszeniu do następnego skontrum.
4. Braki bezwzględne traktuje się jako niezawinione, jeśli powstały z przyczyn niezależnych od pracownika materialnie odpowiedzialnego za zbiory, np. na skutek wypadków losowych.
5. Braki bezwzględne traktuje się jako zawinione jeśli powstały z winy pracownika odpowiedzialnego materialnie za zbiory, np. nie stosowanie w praktyce ustaleń „Regulaminu korzystania ze zbiorów”, pozostawianie biblioteki pod opieką osób nie zatrudnionych w bibliotece.
6. Roszczenia z tytułu braków bezwzględnych zawinionych określa się zgodnie z ustaleniami „Regulaminu korzystania ze zbiorów”.
7. Komisja może żądać od osoby materialnie odpowiedzialnej za zbiory pisemnego wyjaśnienia powstania braków bezwzględnych.

V. Uwagi końcowe

1. Jeśli braki bezwzględne, zarejestrowane jako ubytki, zostaną odnalezione – należy je traktować jako nowe wpływy.
2. Pracownikowi, który uregulował należność za braki bezwzględne zawinione – przysługuje zwrot wpłaconej kwoty w przypadku odnalezienia tych braków.
3. Podpis pracownika, materialnie odpowiedzialnego za zbiory, złożony na dokumentacji kontroli, jest wyrazem zgody na zawarte w nim ustalenia i wyklucza jakiegokolwiek roszczenia do pracy komisji i wyników kontroli.

VI. Oświadczenie pracownika biblioteki (filii)

Niniejszym oświadczam, iż otrzymałam egzemplarz „Wytucznych w sprawie przeprowadzenia skontrum zbiorów bibliotecznnych w bibliotekach publicznych Gminy Skarbimierz” i zapoznałam się z ich treścią.

.....
podpis pracownika

.....
pieczętka imienna
i podpis kierownika

.....
miejscowość, data

Teresa Mazur
Aleksandra Paniewska
Dział Instrukcyjno-Metodyczny WBP w Opolu

W kręgu literatury. Nasi goście.

Anna Onichimowska

O autorce

Urodziła się w Warszawie w 1952 roku. Studiowała polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim. Za swoją pracę magisterską pt. „Świat dzieci a świat dorosłych w powieściach Janusza Korczaka” otrzymała nagrodę w konkursie na prace naukowe o twórczości dla dzieci. Po studiach pracowała jako redaktor książek dla dzieci, najpierw w Krajowej Agencji Wydawniczej, a później w Młodzieżowej Agencji Wydawniczej. Wraz z grupą przyjaciół założyła Fundację „Świat Dziecka”, która m. in. jest organizatorem międzywydawniczego konkursu na „Dziecięcý Bestseller Roku”. Obecnie Anna Onichimowska jest prezesem Polskiej Sekcji IBBY.

O twórczości

Anna Onichimowska debiutowała w 1976 roku wierszami dla dorosłych zamieszczanymi na łamach „Sztandaru Młodych”, a potem „Kultury”. Dzisiaj jest autorką ponad 30 książek dla dzieci i młodzieży, sztuk teatralnych i telewizyjnych oraz słuchowisk radiowych.

O swoim sposobie pisania książek dla najmłodszych autorka mówi: „...stosuję narrację pierwszoosobową, bo wydaje mi się, że w ten spo-

sób zmniejszam do minimum dystans pomiędzy mną a czytelnikiem. Świadczy to, że traktuję dziecko poważnie, jako równorzędnego partnera i dzieci czują, że są traktowane serio”¹

Wielu krytyków za najlepszą książkę Onichimowskiej uznaje zbiór opowiadań pt. „Najwyższa góra świata” (1996), wpisany na Listę Honorową im. H.Ch.Andersena. Autorka porusza w nim trudne problemy dziecka w rodzinie, np. rozstanie rodziców, przedmiotowe traktowanie dziecka, konflikty pomiędzy rodzeństwem. Tej ostatniej tematyce poświęcone zostały dwie książki: „Daleki rejs” (1989) oraz „Gdzie jesteś, tatusiu?” (2000). Młodszy brat – Kuba pisuje do starszego intrygujące anonimowe listy, stając się dzięki nim kimś bardzo ważnym w życiu Pawła. Wspólna tajemnica sprawia, że bracia stają się sobie naprawdę bliscy.

Niezwykle ważną wartością w twórczości Onichimowskiej jest dom. O tym, jak trudno jest go pielęgnować, utrzymać i utworzyć opowiada trylogia adresowana do młodzieży – „Samotne wyspy i storczyki” (1994), „Żegnaj na zawsze” (1996) i „Trudne powroty” (1997). Bohaterowie wszystkich tych książek stają przed koniecznością podejmowania ważnych dla ich dalszego życia decyzji i wyborów, muszą odnaleźć własne ja.

Temat adopcji, niekochania pojawiający się w trylogii powtarza się także w wielu innych książkach Anny Onichimowskiej. W jednej z pierwszych powieści pt. „Krzysztofa Pączka droga do sławy” (1981) najbliższy kolega głównego bohatera ucieka z domu z powodu ujawnienia przez osiedlową plotkarkę faktu adopcji chłopca. Odczucia Krzysia znajdują ujście w pisanym przez niego pamiętniku, za pomocą którego chce stać się w przyszłości sławnym pisarzem.

Dom pokazywany w książkach autorki nie zawsze jest dla młodych bohaterów źródłem konfliktów. Najczęściej jest po prostu przystanią i oparciem, jak np. w książkach „Koniec świata i poziomki” (1999) czy „Aleksander” (2000). Niezwykle ważna dla małych bohaterów książek A. Onichimowskiej obok rodziny jest także przyjaźń. O jej potrzebie i poszukiwaniu opowiada historia zawarta w „Duchu starej kamienicy” (1986), a kontynuowana potem w książce „Maciek i łowcy duchów” (2001). Na uwagę zasługuje też zbiór opowiadań zatytułowa-

nych „Dobry potwór nie jest zły”. Książka ta zyskała szczególne uznanie zarówno młodych czytelników, jak i krytyki: autorka otrzymała za nią Nagrodę Literacką im. K. Makuszyńskiego oraz książka „Sen, który odszedł” – uhonorowana tytułem „Książka Roku 2001”. Nie sposób jest w tym miejscu omówić wszystkie utwory Anny Onichimowskiej. Warto jednak podkreślić, że jej twórczość cechuje ogromna wrażliwość i rozumienie problemów młodych. Nie ma w tych książkach patosu, ale jest ciepło, poczucie humoru, przygoda i gotowość pochylecia się nad każdym doświadczeniem dziecka.

O spotkaniach

„Na spotkaniach autorskich jest jak sejsmograf – rejestruje nie tylko wszelkie informacje kierowane do niej przez młodych czytelników, lecz także dziecięce nastroje, marzenia, radości i smutki”.²

W bieżącym roku gościliśmy pisarkę po raz pierwszy na Opolszczyźnie. Spotkała się z czytelnikami bibliotek z Kędzierzyna – Kozła, Nysy, Dobrzecia i Komprachcic.

¹ Guliwer – 1998, nr 1, s. 26

² Guliwer – 2000, nr 4, s. 29

Beata Ostrowicka

O autorce

Urodziła się w 1966 r. w Krakowie. W 1991 r. ukończyła filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Beata Ostrowicka przyznaje, że najważniejsza jest dla niej rodzina, jest mamą dwóch chłopców, niezwykle ceni sobie kontakt z dziećmi. Ma tajemniczą pasję: zbiera kule.

O twórczości

O swoim pisarstwie autorka wyznaje: „Piszę takie książki, jakie lubiłam sama czytać będąc w „pacholących latach”. Mam nadzieję, że wartka akcja, wielowątkowa fabuła, humor i przygody zainteresują zarówno chłopców, jak i dziewczynki”. A dalej „Wszystkie moje powieści mają tak zaplanowaną fabułę, że akcja rozgrywa się w dwóch czasach: współczesnym i staropolskim. Chodziło mi o to, aby młodemu czytelnikowi dać możliwość zaprzyjaźnienia się z historią i poznania obyczajów z dawnych lat, które są zbyt pasjonujące, by o nich zapominać...”.³

Swą debiutancką powieść „**Niezwykłe wakacje**” zaczęła pisać na ostatnim roku studiów. Książka opowiada o piątce przyjaciół, którzy zamierzają spędzić nadchodzące wakacje w swoim miasteczku. Zapowiadające się nudne dwa miesiące przemieniają w pasjonującą przygodę, której bohaterowie odbywają przedziwne podróże w czasie i w przestrzeni, poznając tajemnice zakłete w przeszłości.

W 1995 r. ukazała się druga część „**Niezwykłych wakacji**” pt. „**Eliksir przygód**”. Młodzi bohaterowie w ruinach zamku spotykają pewną dziewczynę. Okazuje się, że urodziła się ona w XVII w. i dziwnym zrzędzeniem losu przeniosła się w czasy nam współczesne. Poznaje

rzeczywistość XX wieku, zdobywa nowych przyjaciół. Obie książki w 1995 r. zdobyły wyróżnienie Polskiej Sekcji IBBY.

W następnym roku ukazała się trzecia część „Niezwykłych wakacji” – „Tajemnica szkatułki”. Również w tej książce obok współczesności na równorzędnych prawach funkcjonuje historia XVII wieku. Obok dzieci głównymi bohaterami stają się magiczne rekwizyty: spełniający życzenia kamień i eliksir przenoszący w czasie. Znaleźć tu można elementy powieści historycznej, baśni, fantastyki, sensacji i przygody, czyli to wszystko, co zaciekawia młodego czytelnika.

Krytycy dopatrują się w twórczości Beaty Ostrowickiej fascynacji książkami Tolkiena, Edith Nesbit. Odległe rzeczywistości i czasy funkcjonują w tych książkach na równorzędnych prawach, magiczne krainy są równie prawdziwe jak otaczająca nas rzeczywistość, bohaterowie z przeszłości równie wiarygodni jak dzieciaki z miasteczka. W podobnym klimacie utrzymane są książki z cyklu „Kraina kolorów” – „Księga nadziei” (1998) oraz „Księga intryg” (1999). Grupa współczesnych nastolatków spędzająca lato na wsi zostaje przeniesiona w magiczną Krainę Kolorów poprzez kamienną bramę, gdzie przeżywa dramatyczne przygody, zaprzyjaźnia się z sympatycznym smokiem, obserwuje zmagania dobra ze złem.

Osobne miejsce zajmuje w pisarstwie Beaty Ostrowickiej książka „Zaledwie kilka dni” (1998). Jest to kronika przyjaźni i miłości dwóch 16-letnich przyjaciółek.

We wrześniu mają się ukazać dwie nowe książki autorki: „Świat do góry nogami” nakładem wydawnictwa Ossolineum oraz „Strychowe opowieści” nakładem „Literatury”.

O spotkaniach

Beata Ostrowicka nie była dotąd gościem WBP w Opolu, pierwsze spotkania planujemy zorganizować jesienią tego roku.

¹ Guliwer. – 1996, nr 3, s. 25

Marta Fox

O autorce

Oficjalne brzmienie jej nazwiska to: Marta Fręś-Fox.

Rocznik 1952. Absolwentka filologii polskiej na Uniwersytecie Śląskim. Przez ponad 20 lat uczyła polskiego w liceum w Katowicach (którego sama była absolwentką). Była nauczycielem, o jakim marzy każdy uczeń: z pasją, z pomysłami, z otwartością na młodego człowieka: „kiedyś byłam absolutnie szalona na punkcie szkoły, z własnego domu

stworzyłam salę prób teatralnych, klub dokształcająco-towarzyski, pogotowie psychologiczno-opiekuńcze, harcówkę...”⁴

Zawsze niezmiernie ważne było w życiu Marty Fox czytanie: „marzy o tym, by zatopić się w powieści, tak zatopić się, by świat stracił dla niej wszelkie wymiary (czasowe i przestrzenne), by znalazła się w jakiejś lekturowej otchłani...”.⁵ Ze swoich lektur Marta Fox wypisuje „skrzydlate myśli”. Marta Fox należy do wrocławskiego oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

O twórczości

Pierwszą książkę wydała w 1992 r.

Najważniejsze miejsce w twórczości Marty Fox zajmuje poezja. Na pytanie dziennikarza o to kim się czuje: poetką, powieściopisarką czy dziennikarką (a jest to jednocześnie pytanie o rodzaj wrażliwości) odpowiada: „byłam i jestem poetką. Byłam nią wtedy, gdy nie napisałam ani jednego wiersza, a więc przed 37 rokiem mojego życia i będę, gdy już żadnego nie napiszę. Jestem poetką w środku... a bardziej enigmatycznie mówiąc: w duszy. [...] Myślę, że w wierszach daję upust mojej wyobraźni, a w innych gatunkach – mojej pracowitości.”⁶ Jej tomiki

poetyckie to: „Chcę być chłopcem jak mój ojciec” (1994), „Dotknij mnie, tak dawno nie miałem kobiety”.

Obok poezji Marta Fox wydaje opowiadania („Kapelusz zawsze zdejmuję ostatni”, „Nie jestem, która wszystko zniesie”), powieści („Wielkie ciężarówki wyjeżdżają z morza”), eseje („Ogrodnicy północy”, „Zdarzyć się mogło, zdarzyć się musiało. Z Wisławą Szymborską spotkanie w wierszu”) oraz książki dla młodzieży.

O tym jak zaczęła pisać dla młodzieży opowiada w jednym z wywiadów: „Zostałam zachęcona do tego przez moją córkę Agatę, która nie lubi czytać, natomiast przepada za telewizją. Jako humanistce i matce zależało mi na tym, by nie tylko telewizja kształtowała jej obraz rzeczywistości. Podsuwałam jej więc różne lektury, które czytała, lecz nie bardzo jej odpowiadały. Próbowałam z niej wydobyć – dlaczego. Nie potrafiła tego zwerbalizować. Powiedziała natomiast: – „jak jesteś taka mądra, to napisz dla mnie książkę”. I postawiła mi warunki...”⁷

W 1994 roku ukazały się dwie książki dla młodych czytelników (czytelniczek?): „**Batoniki alwasy miękkie jak deszczówka**” oraz „**Agaton-Gagaton: jak pięknie być sobą**”. Łączy je postać głównej bohaterki (w pierwszym tomie trzynasto-, a w drugim piętnastoletniej) Agaty, zwanej przez bliskich Agatonem. Agata jest „urodzona w dobrym humorze”, a wokół siebie ma kochającą rodzinę, na którą zawsze może liczyć, która pomaga jej w odnajdywaniu odpowiedzi na istotne pytania, jakie zadaje sobie młody człowiek. Obie książki przyniosły autorce niekłamany rozgłos, a także wyróżnienie przyznane przez Polską Sekcję IBBY. Trzecią książką z tego cyklu jest „**Firma Agaton -gagaton: wypróbuj bez szorowania**” (1998). Agata ma już 18 lat, zdaje maturę i zostaje studentką polonistyki.

Dużą popularnością cieszy się także zebrana w dwóch książkach wydanych w 1997 roku – „**Magda.doc**” oraz „**Paulina.doc**” historia nastoletniej dziewczyny, która staje przed koniecznością podjęcia decyzji ważącej o całym jej dalszym życiu. 15-letnia bohaterka, uczennica szkoły maturalnej jest w ciąży. Ojciec jej dziecka – Łukasz nie wydaje się dorastać do roli rodzica, mimo to Magda decyduje się urodzić córeczkę. Nim wszystko się dobrze zakończy Magda przechodzi prawdziwą szkołę życia.

Do dorastającej młodzieży adresowany jest także cykl sześciu krótkich opowieści pod wspólnym tytułem „**Pierwsza miłość**”. Składają się na niego następujące tomiki: „Romeo zjawi się potem”, „Westchnienia jak morskie huragany”, „Zanim nadejdzie rozstanie”, „Po nitkach biego lata”, „Do rana daleko”, „Więc nie winń mnie za to”. Opowieści te połączone są miejscem i czasem akcji – to liceum w Katowicach w roku szkolnym 1998/1999, wspólne dla wszystkich tomików są też postacie bohaterów, którzy na różnych planach przewijają się przez cały cykl. Za „Pierwszą miłość” Marta Fox otrzymała w 2000 r. wyróżnienie IBBY. Młodzieżowe książki Marty Fox określane są mianem best-sellerów.

O spotkaniach

Marta Fox przyjeżdża na Opolszczyznę ze spotkaniami autorskimi od 1998 r. Odbyła prawie 40 spotkań z czytelnikami naszych bibliotek, co świadczy o jej dużej popularności wśród młodzieży, szczególnie dziewcząt. Zwykle ma ze sobą swoje książki.

⁴ Polonistyka. – 1995, nr 7, s. 498.

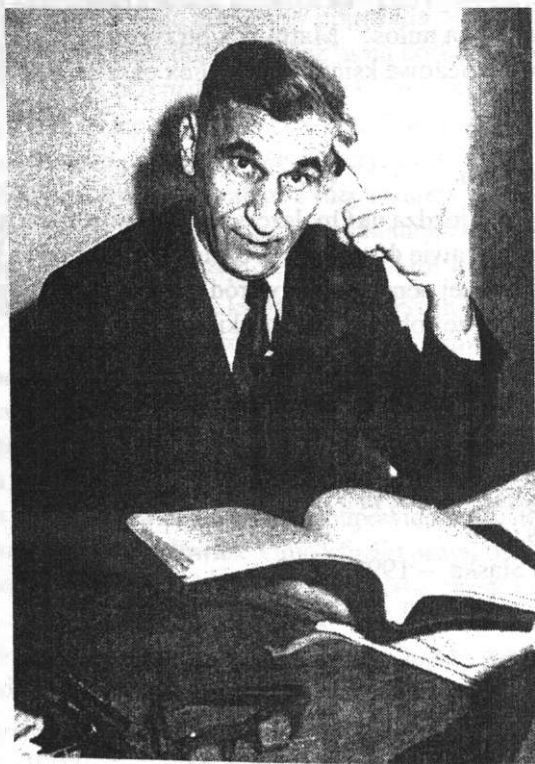
⁵ Tamże, s. 496.

⁶ Trybuna Śląska. – 1998, nr 43

⁷ Guliwer. – 1996, nr 2, s. 29

Regina Kapalka

Dział Informacyjno-Bibliograficzny WBP w Opolu

„Często w mojej fraszce myśl tkwi bardzo ważka – skryć ją fraszki płaszczem to wcale nie fraszka! Bo w tym fraszki siła, żeby jej fabuła i rozweseliła i... z lekka ukuła.”

(Stefan Chmielnicki)

Stefan Chmielnicki – satyryk, poeta, reportażysta, tłumacz.
Pseud.: Zenobi; Tadeusz Karski; Teofil Kosiba; S.C.; S.Ch.

Urodzony 3 września 1905 roku w Kamieńcu Podolskim. Był synem Zachariasza Chmielnickiego, urzędnika i Czesławy z Bandrowskich. Uczęszczał do rosyjskiego gimnazjum klasycznego w Kamieńcu Podolskim, a po wybuchu I wojny światowej w Nowoczersku, gdzie również uczył się w wieczorowej polskiej szkole powszechnej.

W 1921 roku powrócił wraz z rodziną do Polski. Po ukończeniu szóstej klasy gimnazjum humanistycznego w Buczaczu wstąpił w 1925 roku do seminarium duchownego w Łucku, z którego po półtora roku wystąpił. W tym czasie rozpoczął twórczość literacką pisząc wiersze pod pseudonimem Zenobi. Maturę zdał jako ekstern w 1927 roku. Po odbyciu służby wojskowej ożenił się w 1929 roku z Józefą Wawrzyńską. Podjął pracę w Izbie Skarbowej w Łucku. W latach 1929-31 studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim. W 1933 roku otrzymał wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie poetyckim Polskiego Radia za wiersz „Poeta”, który uważał za właściwy debiut literacki. W 1939 roku został powołany do pomocniczej służby wojskowej na Wołyń. Na wiosnę 1940 roku przedostał się na teren okupacji niemieckiej i po krótkim pobycie w Lublinie, w obozie dla osób przeznaczonych na wyjazd na roboty przymusowe do Niemiec, dotarł do Warszawy.

Po wyzwoleniu pracował krótko w Katowicach, a w lipcu 1945 roku zamieszkał na stałe w Opolu, gdzie podjął pracę w Urzędzie Akcyjnym i w Wydziale Finansowym Prezydium WRN. Od 1946 roku kontynuował zaocznie studia, najpierw w Wyższej Szkole Nauk Administracyjnych w Łodzi, a po jego ukończeniu na Wydziale Prawa Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie w 1949 roku uzyskał magisterium.

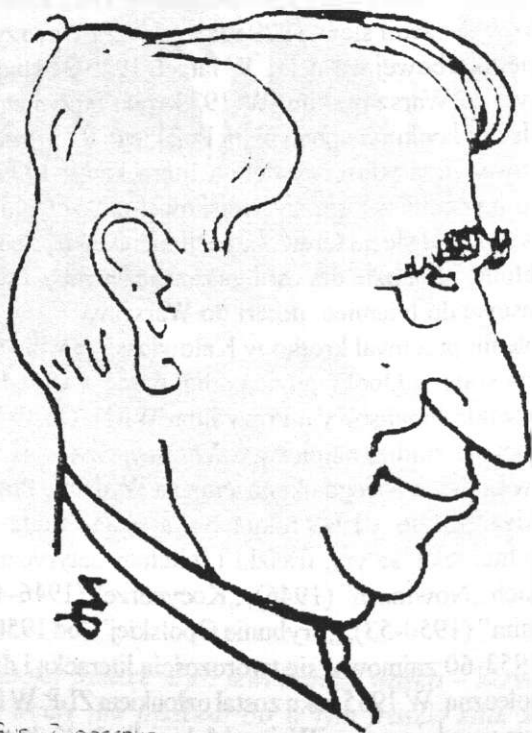
Twórczość literacką, satyry, fraszki i felietony satyryczne prezentował w opolskich „Nowinach” (1946), „Kocyndrze” (1946-47), „Dzienniku Zachodnim” (1950-53), „Trybunie Opolskiej” (od 1950-55).

W latach 1953-60 zajmował się twórczością literacką i działalnością kulturalno-społeczną. W 1955 roku został członkiem ZLP. W latach 1950-58 był wiceprzewodniczącym Wojewódzkiej Rady Kultury w Opolu. Działał aktywnie w Towarzystwie Rozwoju Ziem Zachodnich, należał

do redakcji miesięcznika „Odra” oraz był inicjatorem Opolskiego Teatryku Satyry „Kukuryku”. W 1959 roku otrzymał nagrodę literacką WRN w Opolu. W 1960 roku podjął pracę w Instytucie Śląskim w Opolu. Rozwijał aktywną działalność w Związku Teatrów Amatorskich oraz Klubie Związków Twórczych.

Od 1960 roku należał do kolegium redakcyjnego „Kalendarza Opolskiego”, współpracował z „Trybuną Opolską” i jej kontynuacją „Trybuną Odrzańską” (1975-82). W 1970 roku otrzymał nagrodę MRN w Opolu. Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim (1964) i Krzyżem Oficerskim (1976) Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 11 listopada 1982 roku w Opolu.

Rus. Zaleszka

Pisarstwo Stefana Chmielnickiego, którego powojenny dorobek twórczy obejmuje ogółem 12 pozycji książkowych (w tym 6 utworów scenicznych i 1 powieść dla starszych dzieci), cechuje temperament i urzekająca autentyczność. Trudno powiedzieć, co bardziej określa jego osobowość – urok osobisty, dowcip pełen swobodnej przekory, za którym (co niełatwo zauważyć) kryje się niepokój umysłu szukającego odpowiedzi na wiele dręczących go pytań czy wreszcie różnorodność intelektualnych zainteresowań.

Zdzisław Jaeschke

Był przedmiotem, ale był również podmiotem powojennej historii naszego Regionu: jego obecność nie była obecnością mimowolnego, biernego świadka. Był obecny jako kreator – jako pisarz, jako działacz społeczny w Związku Literatów Polskich, w organizacjach kulturotwórczych. Jako pisarz oswajał nasz świat codzienny, chaotyczny i bełkotliwy swoimi dolegliwościami, absurdami i wynaturzeniami – oswajał go ironią, sarkazmem, docinkami, kpina. Tak, Stefan Chmielnicki był satyrykiem. Jednakże była to satyra osobliwa – łagodna, przyjazna, chciałoby się wręcz powiedzieć – dobrotliwa. To nie była sprawa „miękości” satyrycznego „pazura”. To była sprawa jego natury – szukającej w świecie wśród ludzi, raczej tego, co łączy, niż tego, co dzieli.

Jan Goczoł

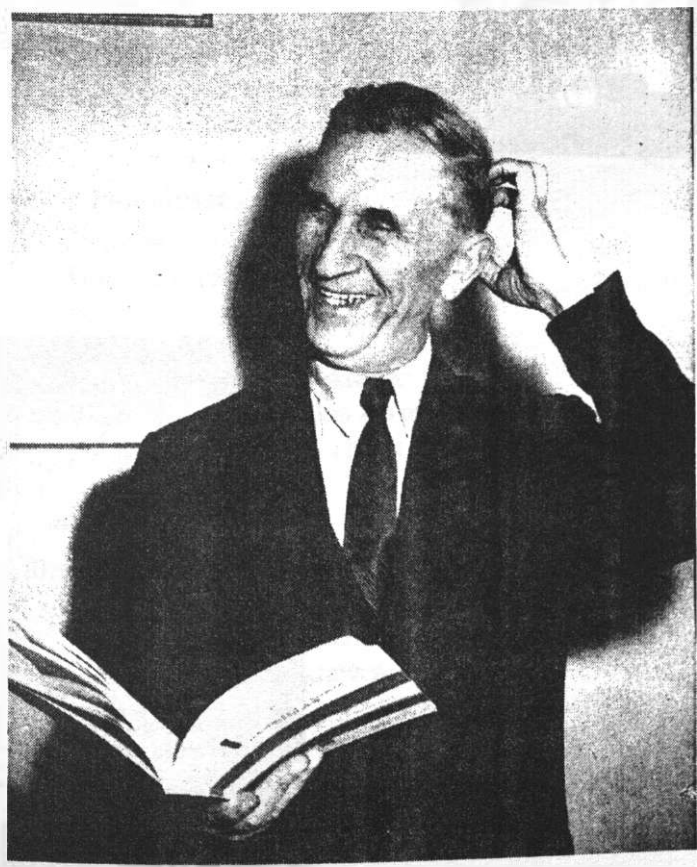
Miał wielu przyjaciół, bo choć ostrzem satyry walczył o pełne uczłowieczenie naszego życia, w codziennych kontaktach był dobroduszy, tolerancyjny i towarzyski, zawsze dbał, aby nikogo nie skrzywdzić, nikogo nie urazić. W swojej dobroci nigdy nie rozumiał, dlaczego ludzie sprzecząją się ze sobą, dlatego stają jeden tu, drugi tam. Jego ciekawość ludzkich poczynąń obejmowała wszystkie warstwy. Umiał widzieć, umiał to delikatnie ośmieszyć.

Franciszek Kosma

Twórczość*

1. Wesołe rady na brzydkie wady / [współaut.] Z. Senftowa. - Opole : Woj. Kom. Frontu Narodowego, 1954. - 28 s.
2. Czarodziejskie azoty : wodewil w 6 odsłonach / [współaut.] B. Wyszomirski, muz. J. Młodziejowski. - Warszawa : „Czytelnik”, 1955. - 141 s.
3. Zaślubiny z Odrą : wiersze opolskie / [współaut.] B. Wyszomirski. - Opole : Woj. Kom. Frontu Narodowego, 1955. - 44 s.
4. Docinki opolskie [satyry i fraszki]. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 1956. - 75 s.
5. Rywale przez pomyłkę : wodewil. - Katowice : Związek Zawodowy Górników, 1956. - 41 s. powiel.
6. Historyczna lipa. Służbowe wczasy. Nareszcie trafił. - Opole : Prezydium Woj. Rady Narodowej, 1957. - 34 s. - Opolska Biblioteka Teatrów Amatorskich, nr 1
7. Dwie niespodzianki. Jednoaktówki. - Warszawa : Centralna Poradnia Amatorskiego Ruchu Artystycznego, 1959. - Opolska Biblioteka Tekstów Amatorskich, nr 2
8. Ranek Salomona. Humoreski i satyry / [współaut.] T. Banasiowa [i in.]. - Katowice : „Śląsk”, 1959. - 142 s.
9. Zaloty i kłopoty [wodewil]. - Warszawa : Centralna Poradnia Amatorskiego Ruchu Artystycznego, 1959. - 78 s. - Opolska Biblioteka Teatrów Amatorskich, nr 3
10. Duchy z duszkiem : widowisko satyryczne / [współaut.] L. Drzewiecki ; posłowie R. Hajduk. - Opole : Towarzystwo Rozwoju Ziemi Zachodnich, 1961. - 88 s.
11. Pejzaż satyryczny [satyry i fraszki] / Przerzywanki A. Czczot. - Katowice : „Śląsk”, 1962. - 65 s.
12. Fraszki nie tylko opolskie. - Katowice : „Śląsk”, 1962. - 63 s.
13. Pije Kuba do Jakuba / Montaż tekstów... i A. Markowej. - Wyst. Opole, Kabaret Literacki „Kukuryku”, 1967
14. Przygody barkonautów [Powieść]. - Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1973. - 197 s.

1978. -

Stefan Chmielnicki
Afrontem do obciążen

dyktando „Sępie”

STEFAN CHMIELNICKI
BOGUMIL WYSZOMIRSKI

**CZARODZIEJSKIE
AZOTY**

wydanie w 6 odsłonach
z muzyką
Jerzego Młodziejowskiego

BIBLIOTEKA ŚMIEŃCOWA-CZYTELNIKA

Pytał głupi mądrego

Pytał głupi mądrego, po co w książkach szpera,
gdy i ten, co się uczy, też głupio umiera.
„To prawda – rzeczy mądry – lecz w tym sens się kryje,
że choć głupio umiera, ale mądrze żyje”.

Pegaz i czytelnicy

Nie jest rączy Pegaz wzrosły na otrębach -
tylko czytelnikom włosy stają dęba.

Cymbaliści

Że sławnych cymbalistów niegdyś Polska miała,
i dziś niejednen rodak chce grać na cymbałach.

Poloniusze

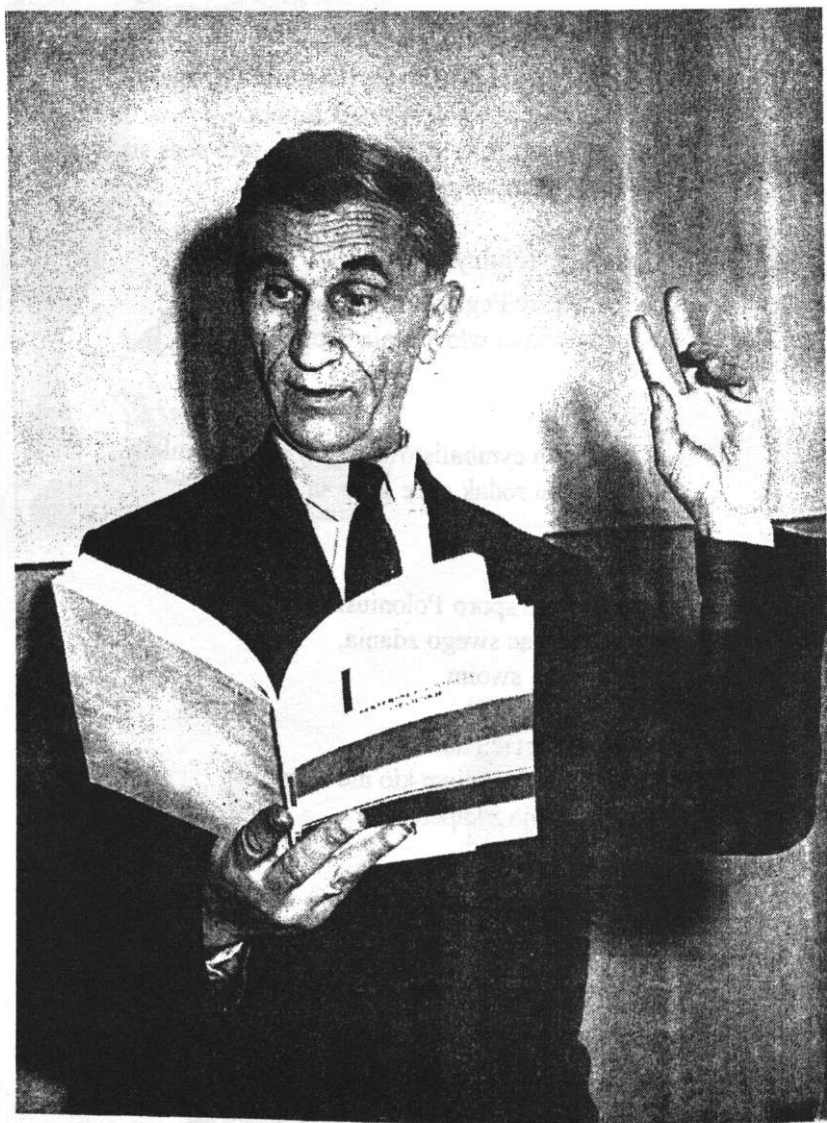
Jest w Polsce sporo Poloniuszy,
którzy, nie mając swego zdania,
tak manewrują swoim
kapeluszem,
jak jakiś Hamlet ich nakłania.
Więc własnym mózgiem kto nie rusza,
niech zrezygnuje z kapelusza.

Rzeczoznawca

Nie zasługuje na uznanie -
szczególnie jako rzeczoznawca,
kto za skrojone źle ubranie
gani materiał, a nie krawca.

Przysłowiowe

I postawa wyniosła
lwa nie czyni z osła.

A. Opracowania o Stefanie Chmielnickim

1. Środowisko literackie Opolszczyzny : informator biobibliograficzny / oprac. Hanna Jamry. - Opole : Woj. Bibl. Publiczna, 1986 - 1996. - 3 cz.
Cz.1 : 1945-1980. Cz.2 : 1981-85. Cz.3 : 1986-1990
2. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury : słownik biobibliograficzny / red. Jadwiga Czachowska ; Alicja Szałagan. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1994
3. Stefan Chmielnicki [wystawa] / Violetta Łabędzka : Woj. Biblioteka Publiczna, 2000
(w niniejszym opracowaniu wykorzystano materiały ilustracyjne z wystawy)

w prasie

1. Stefan Chmielnicki (1905-1982) / Stanisław Sławomir Nicieja. - II. // *Miejski Biuletyn Informacyjny*. - 1995, nr 4, s. 12-13
2. Trybuna Literacka : dodatek specjalny z okazji 50-lecia opolskiego środowiska literackiego / Maciej Siembieda // *Nowa Trybuna Opolska*. - 1995, nr 274, s. I-VIII
3. Umiał delikatnie ośmieszać / Franciszek Kosma. - II. // *Almanach Miejski „Opolanin”*. - 2001, s. 198

Polityka
Echyle odznanam
Sędzi i wybaczyć
Wtem razi, brzoś siarce
~~Wzrostu i siły~~
Krowa, łowia durs ryby
mab młeka dąż,
ale nagrody dostaje.
Gdri dach z - ~~Wzrostu i siły~~ brzoś,
tam Ancei Łowca -
w morder, omy wista.

Ryszard Hajduk
(wybór literatury)

Ryszard Hajduk – prozaik i publicysta.

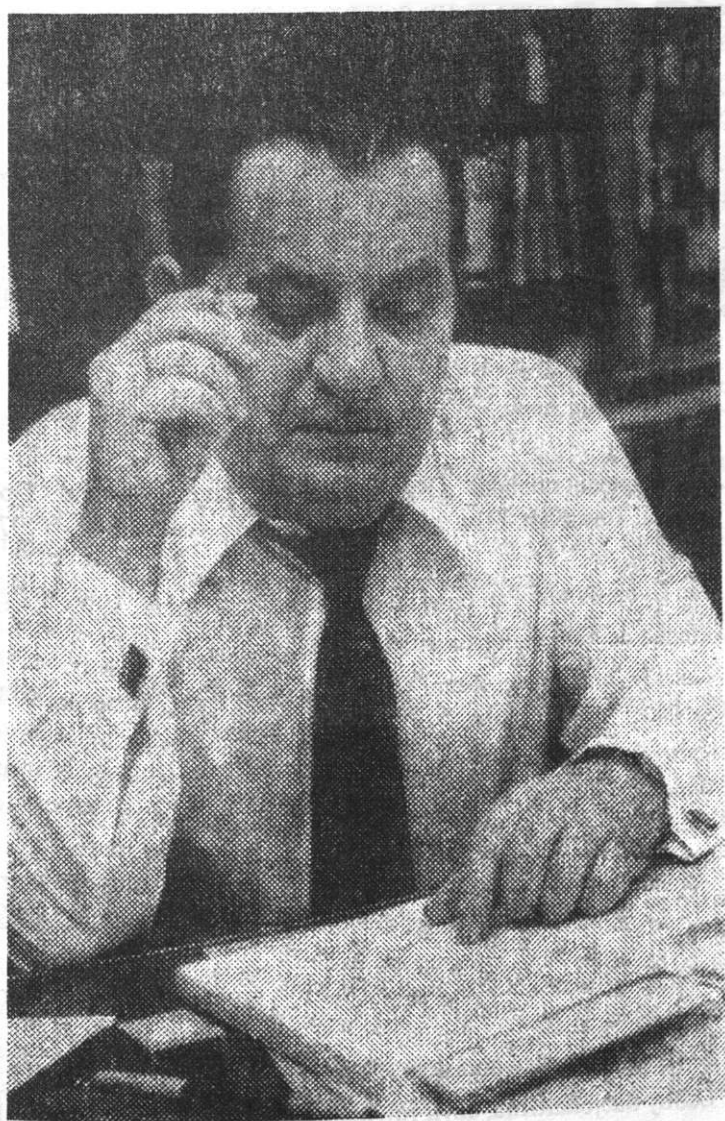
Pseudonim i kryptonimy: Opolanin, (haj), R.H., (rh).

Urodził się 10 kwietnia 1920 r. w Giszowcu koło Katowic, w rodzinie górniczej. Uczęszczał do Gimnazjum w Katowicach, a potem w Warszawie, gdzie przeniósł się w 1936 r. Naukę kontynuował w Instytucie Nauk Społecznych.

Debiutował w 1939 r. na łamach miesięcznika literackiego „Skawa” opowiadaniem „Zmierzch”. W czasie okupacji przebywał na Śląsku. Pierwsze miesiące wojny spędził w obozach Riesenburg, Hohenstein-Tannenberg i „Radochy” w Sosnowcu.

Po wyzwoleniu zamieszkał w Opolu, gdzie podjął działalność społeczno-polityczną i kulturalną. Był jednym z pierwszych organizatorów prasy regionalnej („Nowiny Opolskie”, „Trybuna Robotnicza”, „Trybuna Opolska”). W latach 1948-51 pracował w redakcjach „Słowa Polskiego” i „Trybuny Robotniczej”, a potem (1951-65) w „Trybunie Opolskiej”, najpierw jako redaktor dodatku kulturalnego „Głosy Znad Odry”, później jako zastępca redaktora naczelnego. Od 1957 r. przez sześć kolejnych kadencji był posłem Ziemi Opolskiej na Sejm PRL. Przewodniczył Komitetowi Frontu Jedności Narodowej w Opolu, działał w Towarzystwie Rozwoju Ziem Zachodnich, był założycielem i pierwszym przewodniczącym Opolskiego Towarzystwa Kulturalno-Oświatowego. Przez wiele lat pełnił funkcję prezesa Opolskiego Oddziału ZLP oraz prezesa Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Opolu. W latach 1969-74 przewodniczył radzie redakcyjnej miesięcznika „Opole”. Uprawiał eseistykę, publicystykę, dokonywał przekładów z języka niemieckiego. Za swoją działalność otrzymał wiele nagród i odznaczeń.

Zmarł 25 listopada 1982 r. we Wrocławiu, pochowany został w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Komunalnym w Opolu.

Publikacje:

1. Arka : [Scenariusz teatru dokumentalnego]. - *Wczoraj Dzisiaj*, 1978, nr 2, s. 44-54
2. Arka Bożek. - Wyd. 2 popr. i uzup. - Katowice : „Śląsk”, 1973. - 226 s. (Zasłużeni Ludzie Śląska)
3. Czyżby odrodzenie niemieckiego pangermanizmu? - Warszawa : Tow. Rozwoju Ziemi Zachodnich, 1970. - 27 s.
4. Dożynki Śląskie w Opolu / red. ... Opole, 1946. - 8 s.
5. Fakty nie kłamią. - Opole : Inst. Śląski, 1960, 14 s. - (Komunikaty : seria monograficzna ; nr 2)
6. Gorycz ojcowizny. - Katowice : „Śląsk”, 1960. - 100 s.
7. Góra Świętej Anny. - Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1983. - 73 s.
8. „... i zapłonął sztandar” / Ryszard Hajduk, Janina Strocka. - Opole : Opol. Tow. Kult.-Ośw. ; Urząd Woj. Wydz. Kult. i Szt. - [1977], 72 s.
9. Jan Cybis Wielki Pan polskiego malarstwa. - Opole, 1979, 23 s. (wkładka do Teki malarstwa Jana Cybisa)
10. Kartki z przeszłości Ziemi Opolskiej. - Opole : Wydaw. „Trybuny Opolskiej”, 1952. - 30 s.
11. Kartoteka śmierci : lista aresztowanych działaczy Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech w latach 1939-1945. - Opole : Opol. Tow. Kult.-Ośw., 1973. - 147 s.
12. Kej ostatki to ostatki niech się cieszą stare babki : widowisko karnawałowe dla teatrów amatorskich Opolszczyzny. - Opole, 1979. - 11 s.
13. Klucze do miasta : Głogówek 1976 / Ryszard Hajduk, Janina Strocka. - Opole, 1976. - 75 s.
14. Korzenie : portrety opolskie. - Katowice : „Śląsk”, 1980. - 185 s.
15. Lobby nacjonalizmu, czyli rewizjonizm niemiecki anno 1975 / Ryszard Hajduk, Janina Bartosz. - Opole : Opol. Tow. Kult.-Ośw., 1975. - 31 s.

16. Loksodroma Śląsk-Brazylia. - Katowice : „Śląsk”, 1969. - 226 s.
17. Ludzie Ziem Zachodnich i Północnych / Ryszard Hajduk, Stanisław Ziemba. - Warszawa : Tow. Rozwoju Ziem Zachodnich, 1962. - 358 s.
18. My pamiętamy! - [Opole] : Woj. Kom. Frontu Narodowego, 1957. - 50 s.
19. The nationalist Lobby / Ryszard Hajduk, Julian Bartosz. - Warszawa : „Interpress”, 1971. - 171 s.
20. Nieznana karta tajnego frontu / (do druku przygot. i przypisami opatrzyła Zofia Hajdukowa. - Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1985. - 12 s.
21. Nieznane wystąpienie Arki Bożka i „Koło Ślązaków” w Wielkiej Brytanii // *Studia Śląskie*. - T. 23 (1973), s. 237-265
22. Od „Nowin” do „Trybuny” : z notatnika opolskiego redaktora. - Katowice : „Śląsk”, 1970. - 216 s.
23. Opolskie środowisko literackie. - Wyd. 2. - Opole : Inst. Śląski, 1962. - 29 s. - (Komunikaty : seria monograficzna ; nr 22)
24. Opolszczyzna w działalności rewizjonistów // *Biuletyn Niemcoznawczy*. - 1960, nr 6, s. 17
25. Pogmatwane drogi. - Wyd. 2 popr. - Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1978. - 339 s.
26. Przesiedleńcy w nowym Bundestagu... - Opole : Inst. Śląski, 1961. - 29 s. - (Komunikaty : seria monograficzna ; nr 2)
27. Redaktor z Góraźdzy : materiały na sesję poświęconą życiu i działalności Antoniego Pawlety. - Opole : Opol. Tow. Kult.-Ośw., 1979. - 34 s.
28. Rewizjoniści z Bundestagu. - Katowice : „Śląsk”, 1966. - 107 s.
29. Rodowody rewizjonistów / Ryszard Hajduk, Julian Bartosz. - Katowice : „Śląsk”, 1965. - 262 s.
31. W imię życia i pokoju. - Opole : Woj. Kom. Frontu Narodowego, 1952. - 31 s.
32. Z tamtych dni // *Studia Śląskie*. - T. 2 (1959), s. 7-37

33. Ziemia Opolska / Stefan Popiołek, Ryszard Hajduk. - Katowice : „Śląsk”, 1965. - 158 s.

Opracowania:

1. Działacz o głębokiej wierze / Franciszek Adamiec // *Wczoraj Dzisiaj*. - 1983, nr 1, s. 16-18
2. Ryszard Hajduk (1920-1982) / DB // *Gazeta Wyborcza*. - 2000, nr 284, dod. *Gazeta w Opolu*, nr 287, s. 5
3. Pisarz swojego Śląska / Jan Goczół // *Wczoraj Dzisiaj*. - 1983, nr 1, s. 15-16
4. Ryszard Hajduk : bibliografia ważniejszych prac (za lata 1939-1983) / Zofia Hajduk // *Kwartalnik Opolski*. - 1983, nr 2, s. 102-112
5. Ryszard Hajduk : bibliografia / Hanna Jamry. - Opole : Woj. Bibl. Publiczna, 1984, 17 s.
6. Pamiętnik opolski / Kazimierz Kowalski ; posłowie Wiesław Leśniuk. - Opole : Miejska Oficyna Wydawnicza, 1997. - 303 s.
7. Twórcza poezja i autorytet : wspomnienia o Ryszardzie Hajduku / Janina Kuśnierz. // *Kwartalnik Opolski*. - 1983, nr 2, s. 5-12
8. Najczęściej nocą przychodzą Muzy / Janina Kuśnierz // *Kalendarz Opolski*. - 1968, s. 219-223
9. Brakuje nam Ryszarda / Edward Pochroń // *Trybuna Opolska*. - 1987, nr 276, s. 4
10. Pisarze Opolszczyzny / Leokadia Pośpiechowa. - Opole : Inst. Śląski, 1975. - S. 37-41
11. Twórczość literacka pisarzy opolskich w dwudziestoleciu Polski Ludowej / Leokadia Pośpiechowa. - Opole : Inst. Śląski, 1965. - 82 s.
12. Sylwetki pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych / [oprac. Roman Dudek]. - Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1988. - 166 s.
13. Ryszard Hajduk 1920-1982 : działacz, pisarz, dziennikarz / Wilhelm Szewczyk. - Katowice, 1987. - 15 s.
14. Ryszard Hajduk jako człowiek i twórca / Wilhelm Szewczyk // *Kalendarz Opolski*. - 1984, s. 21-25

15. Środowisko literackie Opolszczyzny : informator biobibliograficzny 1981-1985 : suplement / oprac. Hanna Jamry ; Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Dział Informacyjno-Bibliograficzny. - Opole : Woj. Bibl. Publiczna, 1988. - 132 s.
16. Opolszczyzna Ryszarda Hajduka / Zbigniew Zielonka // *Poglądy*. - 1966, nr 21, s. 11

Fundamentalizm religijny

(wybór literatury)

1. Dwanaście tez o fundamentalizmie / Tomasz Węclawski // *W drodze*. - 2002, [nr]2, s. 58-63
2. Dzin nienawiści / Jarosław Giziński. - Mapa, fot. // *Wprost*. - 2001, nr 43, s. 98-104
3. Era wojen muzułmańskich / Samuel P.Huntington. - Fot. // *Newweek Polska*. - 2001, nr 16/17, s. 152-159
4. Fundamentalizm i liberalna demokracja : świat po 11 września / Adam Chmielewski // *Odra*. - 2002, nr 1, s. 30-37
5. Fundamentalizm islamski / Adam Bieniek // *Arcana*. - 2001, nr 42, s. 49-58
6. Fundamentalizm religijny / Gassam Tibi. - Warszawa : Państw. Inst. Wydaw., 1997. - 162 s.
Rec.: Ryszard Pietrzak // *Nowe Książki*. - 1997, nr 10, s. 34
7. Groza religijnego fundamentalizmu / Radosław S.Czarnecki // *Dziś*. - 2001, nr 12, s. 34-39
8. Komandosi Wisznu / Tomasz P.Terlikowski // *Nowe Państwo*. - 2001, nr 47, s. 34-35
Fundamentalizm hinduistyczny
9. Koran i miecze Proroka / Mariusz Hoffman. - Fot. // *Mówią Wieki*. - 2001, nr 12, s. 18-22
10. Na tropach fundamentalizmu / Sergiusz Sidorowicz. - Fot. // *Wiedza i Życie*. - 2000, nr 7, dod. *Wiedza i Człowiek*, s. 41-47
11. Nowoczesny świat na celowniku / Francis Fukuyama. - Fot. // *Newweek Polska*. - 2001, nr 16/17, s. 160-165
12. Od Boga – plus chroń nas panie! / Kazimierz Koźniewski. - Fot. // *Trybuna*. - 2000, nr 11, dod. *Aneks Trybuny*, s. 4

13. Pełzający fundamentalizm / Robert Stefanicki. - Fot. // *Gazeta Wyborcza*. - 2001, nr 298, s. 14
Fundamentalizm islamski z Azji Południowo-Wschodniej
14. Religia a terroryzm / Zbigniew Kubacki // *Przegląd Powszechny*. - 2002, nr 2, s. 151-161
15. Szafranowa rewolucja / Edward Luce // *Forum*. - 2002, nr 27, s. 34-35
Fundamentalizm hinduistyczny
16. Terroryzm fundamentalistów islamskich / Kuba Jałoszyński. - Warszawa : Centrum Kształcenia Specjalistycznego „Ban Lex”, 2001. - 149 s.
17. Terroryzm i konflikty zbrojne a fundamentalizm islamski / Julian Kaczmarek. - Wrocław : „Atla 2”, 2001. - 175 s.
18. Terroryzm w początkach XX wieku : [bibliografia] / Urszula Bzdawka // *Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny (Poznań)*. - 2002, nr 1, s. 24-33
19. Współczesny ruch odnowy islamu : w poszukiwaniu własnej tożsamości kulturowej / Anna Mrozek-Dumanowska. - Warszawa : „Askon”, 2000. - 96 s.
20. Zakaz myślenia : fundamentalizm w chrześcijaństwie i islamie / Hubertus Mynarek. - Gdynia : „Uraeus”, 1996. - 85 s.

Warto poszukać w Internecie

- **<http://ciok.pl>**

Strona internetowa Centrum Informacji o Książce. CIOK stawia sobie za zadanie udostępnienie zainteresowanym kompleksowej i rzetelnej informacji o rynku książki obejmującym zapowiedzi wydawnicze, nowości wydawnicze oraz książki dostępne na rynku. Obok działu „Aktualności” informacje zebrane są w pięciu bazach: tytułów, wydawców, księgarń, hurtowni i nowości wydawniczych. Wszystkie bazy udostępniane są w sposób dwustopniowy. Pierwszy - bezpłatny stopień pozwala na uzyskanie podstawowych informacji o poszukiwanych tytułach, wydawcach, księgarniach, hurtowniach. Pełny opis wybranych haseł dostępny jest poprzez drugi - płatny stopień. W uzyskiwaniu potrzebnych informacji pomagają zainstalowane wyszukiwarki, pozwalające na wyszukiwanie według różnorodnych kryteriów.

- **www.europolforum.pl**

Kolejny z serwisów o Unii Europejskiej. Zakładki kierują do pięciu głównych działów : aktualności, hyde park, prasa, przewodnik oraz katalog stron www. Każdy odwiedzający stronę ma możliwość wyrażenia własnej opinii na temat prezentowanego problemu dotyczącego UE czy zagadnień integracyjnych. Serwis zamieszcza sporo aktualnych wiadomości na temat integracji, najnowsze doniesienia prasowe, ale także informacje dotyczące historii UE: jak powstawały wspólnoty europejskie, jak przebiegał ich rozwój i jakie są ich struktury. Niezwykle przydatne wydaje się być Kalendarium wydarzeń dotyczących przystąpienia Polski do UE.

- **www.interklasa.pl**

Program „Interkl@sa” powstał w 1998 r., a jego założeniem było

przygotowanie młodych ludzi do funkcjonowania w nowej rzeczywistości, gdzie umiejętność szybkiego dotarcia do informacji jest niezmiernie ważna i często to właśnie ona staje się wyznacznikiem sukcesu. Dzięki tej inicjatywie do polskich szkół trafiły komputery, a pomysłodawcy zamierzają do końca 2005 r. zaopatrzyć w nie wszystkie szkoły w Polsce. Serwis „Interkl@sy” ma charakter edukacyjny. Na interaktywnej mapie polskich szkół można sprawdzić, które szkoły zostały już objęte programem, a także w których znajdują się Punkty Informacji Europejskiej. Znaleźć tu można również szczegółowe informacje o projektach realizowanych przez „Interkl@se”, m.in.: Polski Portal Edukacyjny, Społeczna Edukacyjna Sieć Bibliotek, Gminne Punkty Informacji Europejskiej, komputery z „drugiej ręki”. Portal [Interkl@sy](#) jest portalem dwupłaszczyznowym: z jednej strony pełni funkcję informacyjną, z drugiej - pozwala na tworzenie zasobów przez użytkownika.

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

W Mediatece w Uzes *

Biblioteki Publiczne we Francji po raz pierwszy miałam okazję poznać w 1989 r. podczas wizyty delegacji Paczkowian w zaprzyjaźnionym mieście Uzes. Wtedy też nawiązane zostały pierwsze kontakty z Biblioteką Publiczną im. Andre Gide w Uzes, a wraz z dyrektorką tej biblioteki panią Mireille Vallat rozpoczęliśmy korespondencyjną wymianą zawodowych doświadczeń.

Rok później (1990) spotkałyśmy się ponownie w Polsce i tu na miejscu mogłam pokazać jak są zorganizowane i funkcjonują biblioteki polskie. Wówczas nie bardzo mieliśmy się czym pochwalić, bowiem biblioteki polskie od lat niedoinwestowane borykały się z dodatkowymi negatywnymi zjawiskami takimi jak: masowa likwidacja placówek wiejskich, redukcje etatów, ograniczenie niemal do zera środków na zakup książek i prenumeratę bieżącej prasy. Tematami wspólnymi stały się więc sprawy związane z systemem klasyfikacji i opracowania zbiorów, prowadzeniem katalogów i kartotek, techniką udostępnień, wypożyczeniem międzybibliotecznym, działalnością informacyjną i gromadzeniem dokumentów życia społecznego. W tych tematach znalazłyśmy zarówno wiele podobieństw wynikających z faktu, że bibliotekarstwo polskie od lat stosowało się do standardów europejskich określonych przez IFLA, jak i różnic płynących z narodowych tradycji bibliotekarstwa. Dodatkowym podobieństwem był takt, że obie biblioteki obsługują miasteczka o zbliżonej liczbie mieszkańców. W obu bibliotekach notowano podobne wyniki czytelnicze, a stosowane formy pracy z czytelnikiem nie odbiegały zbyt od siebie.

Wraz z panią Vallat postanowiłyśmy więc podjąć współpracę, której ramy zostały określone specjalnym protokołem podpisanym przez obie strony. Ta współpraca i przyjaźń między bibliotekami i bibliotekarzami trwa do dziś.

Dzięki uprzejmości bibliotekarzy francuskich miałam okazję w 1991 roku ponownie odwiedzić bibliotekę w Uzes, a także poznać przepiękne i nowoczesne biblioteki publiczne w Awignionie i w Arles. Na tamte czasy biblioteki w Awignionie i w Arles były najnowocześniejszymi bibliotekami we Francji. Potężna biblioteka w Awignionie mieszcząca się w zabytkowym pałacu biskupim i równie piękna biblioteka w Arles zajmująca skrzydło budynku dawnego szpitala psychiatrycznego, w którym zmarł Vincent van Gogh, były już wówczas bibliotekami, w których zastosowano najnowsze rozwiązania techniczne, takie jak: pełna mechanizacja prac bibliotecznych, komputerowe systemy wyszukiwawcze, czytniki kodów kreskowych, zabezpieczenia zbiorów odpowiednimi bramkami sygnalizacyjnymi. I już wówczas były to nie biblioteki, lecz mediateki, ponieważ oprócz książek gromadziły i udostępniały materiały biblioteczne na wszelkich innych nośnikach. Czytelnicy mogli tam skorzystać zarówno z mikrofilmów, obejmujących cały szereg dokumentów, jak i z nagrań muzycznych i filmowych na płytach kompaktowych, kasetach magnetofonowych, kasetach wideo itd.

Już w 1991 r. Biblioteka Publiczna w Uzes zaczynała przygotowywać się do zmiany lokalu i gruntownego unowocześnienia.

Na początku 1995 r. otrzymałam od mera Uzes – Jean-Luca Chapon – zaproszenie na uroczystość otwarcia nowej mediateki Publicznej w Uzes, do której to przeniesiono dotychczasowe zbiory. Uroczystość odbyła się 10 lutego 1995 r. z udziałem ministra kultury Francji. Nie pojechałam na tę uroczystość, ale z opowiadań wiem, że odbyło się to z wielką pompą.

Nową bibliotekę, a właściwie mediatekę w Uzes miałam okazję zobaczyć dopiero w bieżącym roku. Trudno mi opisać wrażenie, jakie na mnie bibliotekarzu, wywarła biblioteka „do bólu” nowoczesna, zaprojektowana od początku do końca przez plastyków i architektów wnętrz, funkcjonalna, świetnie wyposażona i klimatyzowana. Są tam piękne i estetyczne informatoria, czytelnie i wypożyczalnie zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych. Są specjalne sale do różnego rodzaju spotkań i imprez czytelniczych, są pomieszczenia do pracy z Internetem, są pomieszczenia, gdzie można na miejscu obejrzeć nagrania na wideo, czy z użyciem słuchawek posłuchać nagrań muzycznych. A wszystko to

zorganizowane jest w sposób zapewniający pełny komfort użytkownikowi.

Mediateka jest w pełni skomputeryzowana, toteż dotarcie do każdej informacji potrzebnej czytelnikowi jest niemal błyskawiczne. Zbiory są systematycznie uzupełniane. Z zazdrością spoglądam na stosy nowych książek pochodzących z zakupu, wśród których było wiele opracowań z różnych dziedzin wiedzy, ale też pięknie wydane światowe dzieła literackie i bogato ilustrowane bajeczki dla dzieci. Mediateka w Uzes posiada też ok. 4 000 starodruków, które ma prawo uzupełniać poprzez zakupy antykwaryczne. Starodruki przechowuje się w specjalnie klimatyzowanych pomieszczeniach. Miałam w ręku pochodzący z XIII wieku, ręcznie pisany, oprawiony skórą i pięknie zdobiony brewiarz, co dla mnie, i jako bibliotekarza i jako czytelnika, było niemałym przeżyciem.

Mediateka w Uzes mieści się obecnie w starym budynku, prawdopodobnie pochodzącym, jak cała starówka Uzes, z okresu późnego średniowiecza. Gmach ten jest potężny, czterokondygnacyjny z zewnętrznym dziedzińcem w kształcie kwadratu wypełnionym zielenią. Ze starymi murami skomponowane zostały ściany wewnętrzne budynku wykonane ze szkła i metalu. Obiekt w całości jest zagospodarowany przez mediatekę. Oprócz sal bibliotecznych są tu liczne magazyny biblioteczne i pomieszczenia socjalne. W podziemiu budynku zachowano surowe, nie tynkowane elementy architektoniczne, takie jak: łuki sklepień, przypory i wnęki. Tu właśnie mediateka zorganizowała galerię, w której wystawione są prace malarskie i fotograficzne, a w specjalnych gablotach szklanych eksponuje się cenne książki. Z surowością wewnątrz świetnie komponują się metalowe, kute poręcze i nowoczesne jasne podświetlenia ścian i gablot. W podziemiach zastosowano ogrzewanie podłogowe. Mediateka w Uzes, jak twierdzą sami bibliotekarze, jest obecnie jedna z najnowocześniejszych na południu Francji. Równie piękna jest też ponoć mediateka w Nimes, ale tej osobiście nie miałam okazji zobaczyć.

Adaptację budynku dla potrzeb mediateki oraz jej automatyzację subsydiowało państwo. Nawet nasza Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu – w mieście nieporównywalnie większym niż ośmiotysięczne Uzes – nie jest zorganizowana z takim rozmachem, choć po powodzi wyremontowano ją i urządzono praktycznie od nowa.

W mediatece zatrudnionych jest 10 bibliotekarzy. Przed uzyskaniem posady każdy bibliotekarz zatrudniony jest na okres próbny trwający dwa lata, w celu sprawdzenia jego przydatności do zawodu, umiejętności nawiązywania kontaktu z czytelnikiem, woli systematycznego poszerzania wiedzy i kultury osobistej.

Korzystanie ze zbiorów jest nieodpłatne, także w odniesieniu do zbiorów audiowizualnych takich jak kasety wideo. Mediateka opłaca licencje na publiczne odtwarzanie nagrań i nie przerzuca tych kosztów na czytelników. Czytelnik dorosły opłaca tylko niewielką opłatę rejestracyjną.

Mediateka utrzymuje się z dotacji departamentowych wspieranych dodatkowo z funduszków miasta. Dochody własne mediateki są niewysokie i pochodzą z kar regulaminowych i opłat pobieranych od niektórych czynności, takich jak np. kopiowanie.

Wielkim zdziwieniem bibliotekarzy francuskich były informacje o sposobach pozyskiwania środków na działalność przez biblioteki polskie, które to coraz częściej prowadzą różne formy działalności gospodarczej celem pozyskania środków na zakup zbiorów, czy unowocześnienie swoich placówek. Trzeba stwierdzić, że niektóre problemy polskich bibliotek są wręcz niezrozumiałe. No bo i jak wytłumaczyć, że bibliotekom polskim brakuje pieniędzy na zakup książek i bieżącej prasy?

– „Czy u was ludzie nie interesują się tym co się nowego pisze?” – pytają.

Interesują się i to bardzo – odpowiadam i chce mi się krzyżeć, bo znam tę naszą codzienność, okrojone do minimum budżety i zawsze ważniejsze niż na kulturę i książki wydatki.

Aktywne uczestniczenie w życiu kulturalnym, czytelnictwo, zainteresowanie literaturą i sztuką nobilituje każdego polityka w oczach jego wyborców. Stąd dbałość o biblioteki we Francji jest sprawą prestiżu władz i afirmacją trosk o najważniejsze dobro narodowe jakim jest kultura.

*Halina Kruszewska
MiGBP w Paczkowie*

** Przedruku dokonano za zgodą autorki z „Głosu Paczkowa” 2002, nr 83*

Współpraca z Węgrami

W marcu 2002 roku Województwo Opolskie i Komitat Fejér (Węgry) odnowiły zawartą w 1996 roku umowę o wzajemnej współpracy.

Podczas marcowej wizyty delegacji węgierskiej, doszło do pierwszego spotkania Tadeusza Chrobaka – dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. E. Smolki w Opolu z dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki im. Mihály Vörösmarty w Székesfőhervár, Josefem Komlosi.

Obaj dyrektorzy wyrazili wówczas wolę zawarcia porozumienia o nawiązaniu współpracy obu instytucji. Wymiana listów z propozycjami do umowy trwała kilka miesięcy.

Oficjalne podpisanie Umowy o współpracy na lata 2002-2005 nastąpiło 8 września br. podczas obchodów Jubileuszu 50-lecia Biblioteki Wojewódzkiej w Székesfőhervár.

Zawarto w niej zapisy o wzajemnej wymianie doświadczeń z zakresu działalności biblioteczno-informacyjnej oraz różnych dziedzin aktywności kulturalnej.

Biblioteki zadeklarowały wzajemną bezpłatną wymianę wydawnictw własnych i wydawnictw publikowanych w obu krajach (w języku angielskim) zgodnie z zainteresowaniami czytelników. W ramach współpracy informatycznej będą popularyzowane usługi z wykorzystaniem zasobów Internetu i innych sieci informatycznych. Biblioteki chcą też podejmować partnerską współpracę przy realizacji bibliotecznych projektów programowych finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, fundacji i stowarzyszeń. Uzgodniono również, iż niezależnie od wizyt oficjalnych, biblioteki będą organizowały naprzemiennie, coroczne staże specjalistyczne bibliotekarzy, będą uczestniczyć w organizowanych wystawach, konferencjach i seminariach.

Mamy nadzieję że podobnie jak wieloletnia już współpraca z partnerskimi bibliotekami zagranicznymi w Białgorodzie (Rosja) i Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), współpraca z Biblioteką Wojewódzka w Székesfőhervár będzie miała pozytywny wpływ na poszerzenie wiedzy o bibliotekarstwie powszechnym na Węgrzech. Wzajemne poznanie warsztatów pracy, swobodna wymiana poglądów i doświadczeń zawodowych zaowocuje nowymi pomysłami w pracy i nowymi przyjaźniami naszych pracowników.

Anna Śliwińska
WBP w Opolu

50-lecie SBP na Opolszczyźnie

10 maja w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu obchodziliśmy 50-lecie powstania ruchu zawodowego bibliotekarzy na Opolszczyźnie. Uroczystość tę połączyliśmy z obchodzonym co roku 8 maja Dniem Bibliotekarza i Bibliotek.

Każde Stowarzyszenie tworzą ludzie i przez te pół wieku ich osobowość i zaangażowanie nadawały kształt i barwę historii SBP w naszym województwie. Wystawa przygotowana przy współpracy bibliotekarzy Miejskiej Biblioteki Publicznej, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej, opracowana przez Katarzynę Pawluk i Mariolę Urbaniak przypominała bibliotekarzy różnych resortów bibliotek, których wyróżniało autentyczne zaangażowanie, aktywność zawodowa i społeczna determinująca działalność Koła czy zarządu.

Niewątpliwie największe zasługi dla rozwoju SBP należy przypisać kol. Halinie Gąszczyńskiej, która organizowała stowarzyszenie w 1952 roku i potem przez ponad 40 lat kierowała działalnością Koła i mobilizowała koleżanki i kolegów do wspólnych nowych przedsięwzięć zawodowych.

Wystawa przypominała osiągnięcia wszystkich bibliotekarzy wpisanych do Księgi Zasłużonych Zarządu Okręgu, którzy tworzyli zręby bibliotekarstwa w naszym województwie, umacniali je i rozwijali, a których ślady działalności chcemy w ten sposób utrwalić i wyróżnić. Do Księgi od 1981 roku wpisani zostali:

- Halina Gąszczyńska (Opole)
- Janina Knapik (Opole)
- Maria Kośniewska (Opole)
- Anna Chudziakiewicz (Brzeg)
- Olga Ptasiewicz (Opole)
- Maria Deblessem (Opole)

Henryk Ostrowski (Namysłów)
Aniela Moszowska (Lewin Brzeski)
Stefana Smajek (Kędzierzyn-Koźle)
Janina Wojczykowa (Nysa)
Krystyna Strasserowa (Brzeg)
Teresa Jarzabek (Opole)
Teresa Sokołowska (Paczków)
Krystyna Szczudłowska (Opole)
Kamila Wartanowicz (Opole)
Maria Cichoń (Opole)
Zofia Żołud (Opole)
Lidia Karczmarczyk (Niemodlin)
Anna Bednarowska (Opole)
Krystyna Barucka (Gogolin)
Władysława Gromek (Opole)
Anna Sil (Opole)
Lidia Pyszowa (Opole)
Halina Graczyńska (Opole)
Teresa Jakubczak (Opole)
Ewa Wyglenda (Opole)
Jadwiga Grata (Opole)
Olga Staszczak (Nysa)
Roman Sękowski (Opole)
Janina Kościów (Opole)
Danuta Branicka (Opole)
Maria Kęska (Nysa)
Lidia Barbara Stasz (Opole)
Janina Niemczyk (Opole)

Na naszą jubileuszową uroczystość przybyli: jako gość honorowy – przewodniczący Zarządu Głównego SBP Jan Wołosz, przewodniczące oddziałów sąsiadujących z nami województw: Krystyna Wołoch z Katowic i Danuta Jędrowiak z Wrocławia oraz przedstawiciele władz wojewódzkich, miejskich, dyrektorzy bibliotek z Opolszczyzny, sympatycy SBP oraz koleżanki i koledzy bibliotekarze.

Wystąpienie przewodniczącego Zarządu Głównego – Jana Wołosza na temat roli biblioteki na rzecz przyszłości społeczności lokalnej wzbud-

dziło zainteresowanie i dyskusję. Polskie bibliotekarstwo zdaniem naszego gościa ma ambicje podążać za nowoczesnymi rozwiązaniami bibliotek brytyjskich czy skandynawskich, ale niezbędna jest w tym względzie pomoc władz samorządowych, prawdziwa polityka biblioteczna państwa i rosnąca aktywność bibliotekarzy w środowisku.

Pierwsza i wieloletnia przewodnicząca wielu kadencji Zarządu Okręgu – kol. Janina Kościów opisała naszą 50-letnią historię, którą w zastępstwie nieobecnej autorki przedstawiła kol. Ewa Wedemska-Zerych – wiceprzewodnicząca Zarządu Okręgu.

Każdy jubileusz, a tym bardziej złoty jest okazją do uhonorowania wyróżniających się członków Stowarzyszenia. Medale „W dowód uznania” otrzymały:

Jadwiga Grata (Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej)

Janina Kościów (Miejska Biblioteka Publiczna)

Teresa Alicja Tomalska (Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego)

Honorowe Odznaki SBP przewodniczący Zarządu Głównego Jan Wołosz wręczył:

Agnieszce Dąbrowskiej z III LO w Opolu,

Halinie Kaletowskiej z MiGBP w Nysie,

Antoninie Solce z Biblioteki Głównej Politechniki Opolskiej.

Wpis kol. Janiny Niemczyk z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego wzbogacił Księgę Zasłużonych Bibliotekarzy Opolszczyzny.

Miłym momentem dla członków Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich były gratulacje i życzenia oraz rozpoczynający spotkanie towarzyskie toast za dalszą pomyślność naszej organizacji.

Te miłe jubileuszowe chwile mogliśmy przeżywać dzięki tym wszystkim bibliotekarzom, którzy SBP tworzyli, rozwijali i wspierali. Im wszystkim jubileuszowo dziękujemy!

Elżbieta Kampa
Przewodnicząca ZO SBO w Opolu

**MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO**

Pani
ELŻBIETA KAMPA
Przewodnicząca Zarządu
Okregu Stowarzyszenia
Bibliotek Polskich
w Opolu

*Szanowna Pani,
Szanowni Państwo Bibliotekarze,*

Z okazji jubileuszu 50-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich składam w imieniu własnym i Zarządu Województwa Opolskiego Stowarzyszeniu oraz opolskim Bibliotekarzom gratulacje i serdeczne życzenia.

Złoty jubileusz skłania do podsumowania minionych lat i oraz złożenia podziękowania za trud i zaangażowanie Bibliotekarzy w pracę.

Dzięki Waszemu Drodzy Bibliotekarze szczególnemu szacunkowi dla książki oraz słowa, my czytelnicy mamy otwarty i bliski dostęp do literatury, „książki trafiają pod nasze strzechy”, możemy się z nich uczyć oraz przeżywać radość obcowania z nimi.

Stowarzyszeniu Bibliotekarzy w Opolu wyrażam uznanie i podziękowanie za wspieranie i pomoc w rozwiązywaniu problemów bibliotek w naszym regionie, oraz aktywność w procesie integrowania społeczności bibliotekarskiej.

Życzę Stowarzyszeniu i Wszystkim Bibliotekarzom pomyślnego rozwoju, sukcesów oraz wytrwałości w krzewieniu czytelnictwa na Śląsku Opolskim.

Z poważaniem

Ryszard Gała

Opole, 10 maja 2002 r.

PREZYDENT MIASTA OPOŁA

45-015 Opole, Rynek - Ratusz

Centrals telef. (0 77) 4511-800, Sekretariat: (0 77) 4511-802, fax: (0 77) 4511-802
internet: <http://www.um.opole.pl> e-mail: urząd@um.opole.pl

**Szanowna Pani
Elżbieta KAMPA**

**Przewodnicząca Zarządu
Okręgu w Opole
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich**

Z okazji 50-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy na Opolszczyźnie proszę przyjąć podziękowania za twórczy wkład, członków Stowarzyszenia i Pani osobisty w upowszechnianiu czytelnictwa w naszym mieście.

To Państwa działania inspirują władze samorządu do nieustawiania, także w obecnym, trudnym czasie transformacji, w wysiłkach na rzecz podtrzymania kontaktu – zwłaszcza młodego pokolenia – z książką.

Życzę, by założone przez Stowarzyszenie cele udało się realizować także w latach przyszłych.

Piotr Synowiec

Opole, 10 maja 2002 r.

propozycje do księgozbioru podręcznego

Kędzierzyn-Koźle : monografia miasta : praca zbiorowa / pod red. nauk. Edwarda Nycza i Stanisława Senfta ; Państwowy Instytut Naukowy. Instytut Śląski w Opolu. - Opole : Państw. Instytut Naukowy. Instytut Śląski. - 2001. - 460 [3] s., [1] s. tabl. kolor : il.

Ponad 25 lat minęło od utworzenia połączonego miasta o nazwie Kędzierzyn-Koźle. Ten jubileusz był zachętą do opracowania wszechstronnego dziejów miejscowości, które od stuleci istniały jako odrębne jednostki administracyjne. Praca składa się z dwóch części: pierwsza – historyczna, przedstawiająca dzieje dzisiejszego miasta od czasów wczesnochrześcijańskich do końca 2000 r., druga prezentuje obraz współczesnego miasta i różnych przejawów jego codzienności. Uzupełnieniem jest wybrana bibliografia przypominająca dorobek autorów polskich i niemieckich.

Kulczyk Piotr, Rzepiela Urszula : Prudnik na dawnej pocztówce / red. Bogusław Szybkowski. - Opole : Wydaw. MS, 2002. - 107 s. : il.

Dzięki pasji kolekcjonerskiej Piotra Kulczyka można zobaczyć Prudnik jakim był przed stu laty. W albumie oprócz 120 kolorowych kart pocztowych znajdzie czytelnik historię pocztówki i komentarz historyczny dotyczący Prudnika.

Kultura w gminach województwa opolskiego : biuletyn informacyjny / [oprac. Katarzyna Szałecka, Magdalena Matyjaszek] ; Departament Kultury i Sportu. Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. - Opole : Departament Kultury i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, 2002. - 135 s.

W informatorze umieszczono adresy instytucji kultury, stowarzyszeń społeczno-kulturalnych, nazwy zespołów amatorskiego ruchu artystycznego oraz najważniejsze imprezy i przedsięwzięcia kulturalne w województwie opolskim.

Lis Michał : Górny Śląsk : zarys dziejów do połowy XX wieku. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2001. - 246 s. - Bibliogr. s. 229-234

Michał Lis - historyk i politolog, profesor Uniwersytetu Opolskiego w popularnym wykładzie przedstawia historię Górnego Śląska. Autor „nie ma ambicji ukazania całokształtu skomplikowanych dziejów Górnego Śląska, pragnie jedynie dać zarys podstawowych problemów, wydobytych przez polskich przede wszystkim historyków z bogatej przeszłości”. Czytelnikom, którzy zechcą zagłębić się w studia nad przeszłością Górnego Śląska pomoże obszerna bibliografia obejmująca prace syntetyczne oraz monograficzne publikowane w formie książkowej.

Opolskie konfrontacje historyczne / pod red. Marka Masnyka ; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydaw. Uniwersytetu Opolskiego, 2002. - 146 s. - Summ. Zsfg przy rozdz.

Publikacja prezentuje aktualne kierunki badań prowadzonych przez pracowników utworzonej przed

dwoma laty Katedry Historii Śląska w Uniwersytecie Opolskim. Większość prac dotyczy historii górnośląskiej medycyny: apteki w Opolu, epidemii cholery w Krapkowicach. Jest też przyczynek A. Szymczyzny o wysiedleniach Niemców z powiatu głubczyckiego po II wojnie światowej.

Park arboretum w Prószkowie / wstęp, opis roślin, umiejscowienie roślin w parku arboretum Zenobiusz Mierzejewski ; koncepcja wydawnictwa, redakcja, projekt graficzny Danuta Emmerling ; zdjęcia roślin i parku Ryszard Emmerling. - Opole : ADAN, 2001. - 80 s. : il. kolor, port. - Bibliogr, s. 79

Książka ukazuje historię parku prószkowskiego, który powstał przy uczelni – Królewskim Instytucie Pomologicznym. Niezwykle bogactwo drzewostanu pochodzącego z wielu egzotycznych krajów świata wyróżnia go i stawia w szeregu 6 podobnych parków dendrologicznych w kraju. Zarejestrowano tu cenne drzewa, krzewy i byliny obecnie w nim rosnące. Stuletni Królewski Park Arboretum w Prószkowie został wpisany na listę Zabytków Kultury w Polsce.

Passon Alfred : Kronika Pawłowiczek : z dziejów parafii / oprac., wstępem, objaśnieniami i przypisaniami opatrzyła Helena Karczyńska. - Opole : Redakcja Wydawnictwa Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, 2001. - 111 s., [12] k. tabl. : il. - (Z Dziejów Kultury na Śląsku ; 20)

Do opracowania Kroniki Pawłowiczek zainspirowała Helenę Karczyńską praca źródłowa ks. proboszcza Alfreda Pasonia. Autor podaje sporo wiado-

mości historycznych o pradziejach tej ziemi, opisuje sprawy społeczne i ekonomiczne parafii za czasów zmieniających się kolejnych właścicieli okolicznych majątków ziemskich, przedstawia życie religijne parafii.

Sękowski Roman : Herbarz szlachty śląskiej : informator genealogiczno-heraldyczny. T.1 : A-C. - Katowice : Videograf II ; Fundacja „Zamek Chudów”, 2002. - 487, [2] s., [8] s. - tabl. kolor. : il. - Bibliogr. s. 18-20

Planowana całość wydawnictwa to osiem tomów. W informatorze znajdują się wiadomości o rodach szlacheckich całego historycznego Śląska. Herbarz zawiera także krótkie informacje dotyczące historii miejscowości, majątków, zamków. Przeznaczony jest dla szerokiego kręgu odbiorców: historyków, miłośników regionu i wszystkich tych, którzy interesują się heraldyką i genealogią Śląska.

Siemko Piotr : Nie zachowane kościoły drewniane Górnego Śląska. - Katowice : Centrum Dziedzictwa Kulturowego Górnego Śląska, 2001. - 206, [2] s. : il.

Autor zebrał ciekawy i unikalny zbiór materiałów ikonograficznych: starych zdjęć, rysunków, grafik, obrazów, ukazujący nie istniejące kościoły drewniane na Śląsku. Wiele z tych obiektów pomieszczonych było na Opolszczyźnie w Brynicy, Dębju, Długomilowicach, Fałkowicach, Grzędzinie, Krasiejowie, Ligocie Turawskiej, Lubnianach, Ostroźnicy, Polanowicach, Staniszczech Wlk., Szczedrzyku, Twardawej.

Oprac. Hanna Jamry

**Kronika ważniejszych wydarzeń
społeczno-kulturalnych Opolszczyzny
(styczeń – czerwiec 2002 r.)**

styczeń

5-6.01. Festiwal Pieśni Kolędowej „Christmas 2002”. Była to dziewiąta edycja tej imprezy. Do kozielskiego domu kultury przyjechali wykonawcy z całej Polski południowej, m.in. z Zabrzeża, Bytomia, Rudy Śląskiej, Makowa Podhalańskiego oraz całej Opolszczyzny. Uczestnicy musieli zaśpiewać dwa utwory – kolędę tradycyjną oraz piosenkę związaną z Bożym Narodzeniem. Laureatami zostali: w kategorii solistów dziecięcych Danuta Plotnik (Komprachcice), w kategorii zespołów dziecięcych „Schola Chłopięca” (Brzeg), wśród solistów młodzieżowych Anna Bijok (Niemodlin), wśród zespołów młodzieżowych „A Quatro Voci” (Opole).

17.01. Zmarł **Ryszard Kowal**. Należał do grona najlepszych opolskich malarzy. Studiował historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim i malarstwo na krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych.

26.01. Blisko 160 kolędników z ośmiu amatorskich zespołów teatralnych wystąpiło w Miejsko-Gminnym Domu Kultury w Lewinie Brzeskim na **17. Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Kolędniczych „Herody 2002”**. Zespoły rywalizowały o najwyższą nagrodę, którą każdego roku jest – wyrzeźbiona przez lewińskiego artystę Zdzisława Bartoszkę – „Berło Heroda”. Laur przyznano podwórkowej grupie teatralnej „Lumpy” z Lewina Brzeskiego. W tym roku na lewińskich „Herodach” były po raz pierwszy także inne atrakcje. Na rynku różne zespoły śpiewały kolędy. Trwał „Bał Heroda”. Uczestnicy przeglądu, a także widzowie mogli się posilić „piekielnym daniem” podawanym z „diabelskiego kotła” ustawionego na lewińskim Rynku.

luty

9.02. Odbyła się gala **Złotych Spinek**. Laureatami zostali w dziedzinie:

promocja Opolszczyzny: **Aleksandra Jakubowska**, poseł ziemi opolskiej, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego – za promocję Opolszczyzny;

samorządność: **Edward Gładysz**, radny i przewodniczący Rady Gminy w Rudnikach – za to, że pokazał swoim krajanom z małej wsi Bobrowa, że nie ma takiej góry, której by się nie dało przenieść, gdy się chce;

postawa społeczna: **Piotr Nowicki**, właściciel firmy „Agra Nowa” w Nysie – za to, że uparcie rozbraja tkwiącą w mentalności polskiego rolnika bombę z napisem Europa;

biznes: **Joachim Siekiera**, prezes firmy „Chespa” w Krapkowicach – za to, że odniósł sukces w tak mało widocznej dziedzinie biznesu, jaką jest produkcja klisz i farb drukarskich;

kultura: **ks. Jerzy Kowolik**, proboszcz parafii w Naczęslawicach (gm. Pawłowiczki), twórca i kierownik artystyczny unikalnej w skali Europy Wiejskiej Orkiestry Symfonicznej, koncertującej w Polsce i za zachodnią granicą – za to, że swym uporem i fantazją udowadnia stale, że muzyka nie tylko łagodzi obyczaje, ale i służy także znakomicie złożonemu dziełu ewangelizacji;

nagroda specjalna: **Dorota Simonides**, folklorystka, autorka wielu publikacji naukowych, senator ziemi opolskiej już czwarta kadencję – za to, że jest postacią której zasługi dla Opolszczyzny trudno przecenić.

9.02 Nominację na stanowisko dyrektora Instytutu Śląskiego otrzymał prof. dr hab. **Stanisław Senft**.

Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski to placówka naukowa, działająca w Opolu od 1957 r.. Prowadzi badania z dziedziny nauk historycznych, socjologii, geografii, nauk filologicznych, ekonomii i nauk prawnych. Posiada wyspecjalizowaną bibliotekę śląskoznawczą i prowadzi działalność wydawniczą.

12.02 Dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu została **Elżbieta Kampa**. W bibliotekarstwie pracuje od ponad dwudziestu

lat. Pracę w tym zawodzie rozpoczęła w 1978 roku w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu, w dziale gromadzenia. Trzy lata później została kierownikiem filii nr 17. Równocześnie pełni funkcję przewodniczącej zarządu okręgu opolskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Opolu.

22.02 Nominację do „Złotych Masek” otrzymały: aktorka Teatru im. Jana Kochanowskiego Ewa Wyszomirska oraz aktorka Opolskiego Teatru Lalki i Aktora Mariola Ordak-Kaczorowska. Wręczenie nagród nastąpiło 24 marca w Teatrze Polskim w Bielsku-Białej.

„Złote Maski” to nagroda marszałka województwa opolskiego, przyznawana za szczególne osiągnięcia artystyczne w zakresie sztuki teatralnej z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru. Może być przyznana za spektakl roku, aktorstwo, reżyserię, scenografię, muzykę i balet-choreografię.

22.02 Przyznano nagrodę im. Wojciecha Wawrzynka. W konkursie na najlepszą pracę magisterską poświęconą dziejom politycznym, kulturze i problemom społecznym Śląska na pisaną w roku akademickim 2000/2001 zwyciężył mgr Łukasz Kuś, absolwent Wydziału Historyczno-Pedagogicznego UO, autor pracy pt. „Paweł Kwoczek – adwokat i działacz społeczny”, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Michała Lisa.

marzec

5-9.03 **Pierwszy Studencki Przegląd Filmu Niemego.** Pomyśłodawcą przeglądu jest Studenckie Naukowe Koło Filmoznawcze działające przy Uniwersytecie Opolskim.

11.03 Wybitny kardiochirurg **Zbigniew Religa** i mecenas **Hendrik Foth** (z Düsseldorfu) otrzymali tytuły doktora honoris causa Uniwersytetu Opolskiego.

21.03 **Józef Musielok** został wybrany na rektora Uniwersytetu Opolskiego.

Dr hab. Józef Musielok jest fizykiem. Bliski jest uzyskania profesury tytularnej. Z opolską uczelnią związał całe swoje życie zawodowe

i naukowe. Odbywał staże naukowe w Niemczech i Stanach Zjednoczonych. Przez trzy lata kierował Instytutem Fizyki. Przez ostatnie dwie kadencje był prorektorem do spraw nauki i współpracy z zagranicą. Od trzech lat zasiada w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego.

22.03 Dwustu uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z Opolszczyzny uczestniczyło w **IX Wojewódzkim Konkursie Gwędziarskim „Śląskie Beranie”**. Pierwsze miejsce za najciekawiej i najpiękniej wygłoszony monolog zdobyła Katarzyna Leja z gimnazjum w Biadaczu, w kategorii scenek rodzajowych pierwszą nagrodę otrzymali równorzędnie uczniowie z Zespołu Placówek Oświatowych w Kadlubie oraz uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Roszkowickim Lesie.

kwiecień

7-14.04 Grand Prix VII Opolskich Konfrontacji Teatralnych „Klasyka Polska” zdobył spektakl opolskiego Teatru im. Jana Kochanowskiego „Matka Joanna od Aniołów” w realizacji Marka Fiedora. Spektakl ten zdobył też nagrodę dziennikarzy akredytowanych przy OKT. W tym roku po raz pierwszy własną nagrodę ufundowali także opolscy aktorzy. „Perełka” – bo taką nadali jej nazwę – ma być dorocznie przyznawana za „wielkie aktorstwo w małej roli”. Pierwsza „Perełka” obraz autorstwa Bolesława Polnara – trafiła do Lublina, do Anny Bodziak, aktorki Teatru im. Osterwy, za epizodyczną rolę Dziewczyny w przedstawieniu „Dziadów” Krzysztofa Babickiego.

Na **I Polski Kongres Odnowy Wsi** do Górażdzy przyjechali nie tylko goście zagraniczni – z Niemiec, Austrii i Czech, gdzie program odnowy jest realizowany od kilkunastu lat, ale też przedstawiciele innych regionów kraju, którzy na swoim terenie – w oparciu o opolskie doświadczenia – chcą go wprowadzać.

Odnowa wsi na Opolszczyźnie ma już blisko pięcioletnią historię i nasz region jest prekursorem programu w skali kraju. Wiele opolskich wiosek dzięki niemu nie tylko wypiękniało, ale też wzbogaciło się o infrastrukturę.

19.04 Marszałkiem Województwa Opolskiego został **Ryszard Galla**. Zastąpił na tym stanowisku odwołanego na początku kwietnia Stanisława Jałowickiego.

20.04 Prawie tysiąc tancerzy wzięło udział w VII **Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Płaszowidła”**, który odbył się w Ozimku. Na scenie miejscowego domu kultury przeważał break dance i disco.

Blisko stu uczniów szkół podstawowych, średnich oraz gimnazjów Opolszczyzny uczestniczyło w konkursie recytatorskim poezji jenieckiej **„Nie traćmy pamięci”**, który już po raz 10. zorganizowany został przez Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu.

21.04 **Mieczysław Kwolek-Pawelczak** została wybrana **Złotą Babą 2002**. Mieczysława Kwolek-Pawelczak od ponad 12 lat pomaga narkomanom i ludziom żyjącym z HIV oraz chorym na AIDS.

Teresa Stępień, dotychczasowa wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Opola, została wybrana na stanowisko prezesa. Od 27 lat jest członkiem towarzystwa, pełni także funkcję dyrektora Towarzystwa Wiedzy Powszechnej.

4.05-1.06 Koncerty **XVIII Muzycznego Święta Kwitnącej Azalii „Moszna 2002”** prezentowały przede wszystkim muzykę Stanisława Moniuszki (w 130. rocznicę śmierci kompozytora) i Karola Szymanowskiego (w 120. rocznicę urodzin). W czasie festiwalu zaprezentowano również **Requiem** Wolfganga Amadeusza Mozarta w wykonaniu chóru Dominikantes i Poznańskiej Orkiestry Kameralnej. Wśród wykonawców byli również Konstanty Andrzej Kulka, Stefan Kamasa, Krzysztof Jabłoński.

maj

18.05 Około 30 młodych ludzi z całej Polski wzięło udział w organizowanym po raz czwarty **„Syfonie”** – konfrontacjach poetyckich. Organizuje je Stowarzyszenie Żywych Poetów w Brzegu.

28.05 Trójce opolan przyznano Nagrody Prezydenta Miasta Opolą za Wybitną Działalność w Dziedzinie Kultury.

Janina Sosnowska otrzymała Nagrodę Honorową – jest wieloletnią nauczycielką tańca towarzyskiego. Pracowała w Wojewódzkim Domu Kultury, prowadziła sekcje tańca, zajęcia z rytmiki i akrobatyki;

Karina Hoffmann i **Paweł Szajda** odebrali nagrodę w kategorii promocja. Laureaci są tancerzami Szkoły Tańca „Opolanin”.

29-30.05 Grand Prix 39. Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu zdobył Jerzy „Duduś” Matuszkiewicz. Bracia Cugowscy i zespół „Żandarm” otrzymali nagrodę im. Anny Jantar w koncercie Debiutów. Najlepszą piosenką Premier była „Baśka” zespołu „Wilki”, Pa nagrodę publiczności w konkursie Premier przyznano „Budce Suflera”.

czewiec

21.06 Filharmonia Opolska świętowała swoje 50-lecie. Na płaskodennej łódce, płynąc po Kanale „Młynówka” sekcja instrumentów dętych grała popularne standardy. W czasie jubileuszowego koncertu, w gmachu FO wykonała „Odwieczne pieśni” Mieczysława Karłowicza oraz „Niemieckie Requiem” Johanna Brahmsa.

21.06 Otwarto nową galerię Okręgu Związku Polskich Artystów Plastyków „Na Piętrze”. Jako pierwszy zaprezentował swoje prace Bolesław Polnar.

Żarty z polek... Żarty z polek... Żarty

- Powiedz mi co czytasz, a powiem ci kim jesteś.
- Ciekawe... Czytam Homera, Dickensa, Owidiusza, Platona, Prusa, Kochanowskiego...
- Jesteś... kłamcą!

Jasio woła mamę:

- Mamo, już umiem pisać!
- Tak? A co napisałeś?
- Nie wiem! Jeszcze nie umiem czytać!

Mąż czyta żonie fragmenty artykułu z gazety:

- „Lekarze twierdzą, że na książkach ludzie przenoszą dużą ilość bakterii chorobotwórczych”.
- Widzisz mamo – podchwytuje syn odrabiający lekcje – A ty dziwisz się, że choruję kiedy pani nas odpytuje z treści przeczytanych lektur.

Przychodzi policjant do biblioteki:

- Proszę o coś głęboko intelektualnego, pobudzającego do myślenia...
- Może Kafkę?
- Dziękuję już piłem.

Dwaj naukowcy dyskutują o życiu:

- Lepiej mieć żonę, czy kochankę?
- Najlepiej tę i tę. Żona myśli, że jesteś u kochanki, kochanka, że u żony, a ja mogę sobie spokojnie posiedzieć w bibliotece.

Jasiu, gdyby żył Szekspir, to za co
by go podziwiano?
– Za to, że miałby prawie 450 lat.

Sąsiad mówi do sąsiadki:

- Moja teściowa przypomina mi gazetę.
- Dlaczego?
- Bo wie o wszystkich i ukazuje się codziennie.

Policjant zapisał się do biblioteki
i wypożyczył książkę telefoniczną.
Po jakimś czasie przyniósł ją do biblioteki
i na pytanie bibliotekarki jak mu się podo-
bała, odpowiedział – akcja bardzo słaba, ale
za to ilu bohaterów!

Zebrał Piotr Polus

1911

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Idą Święta...

☺ I. Połącz Mikołaje w pary, aby tworzyły prawidłowe zwroty grzecznościowe.

1. Proszę.

2. Dziękuję...

3. Czy mógłbym....

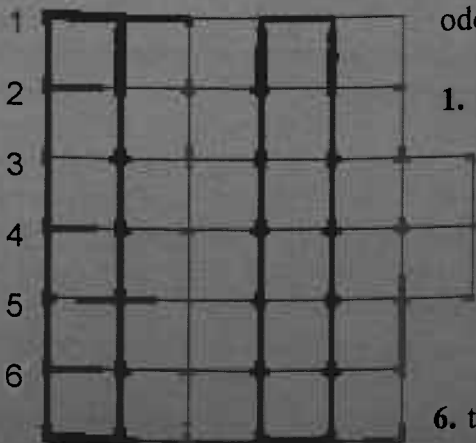
4. ...zadzwoń do mnie wieczorem

5. ...że załatwiłeś mi książkę.

☺ II. Wpisz poziomo w kratki wyrazy o niżej podanych znaczeniach. W oznaczonych rzędach odczytasz rozwiązanie.

1. podziałka

2. sprawunek

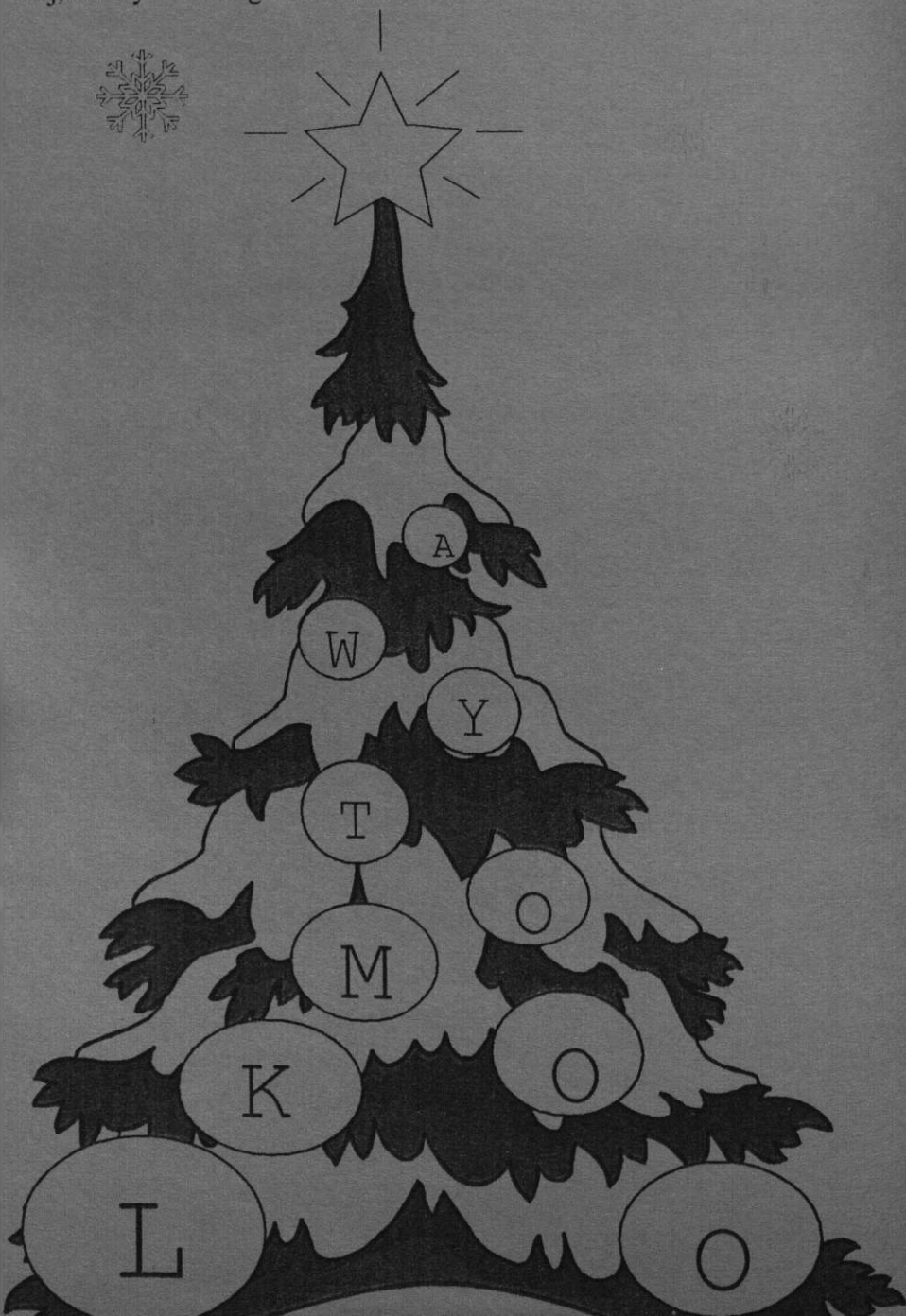
3. bezdrzewna równina w okolicach arktycznych

4. wybitny naukowiec

5. zwierzę gospodarskie dające mleko

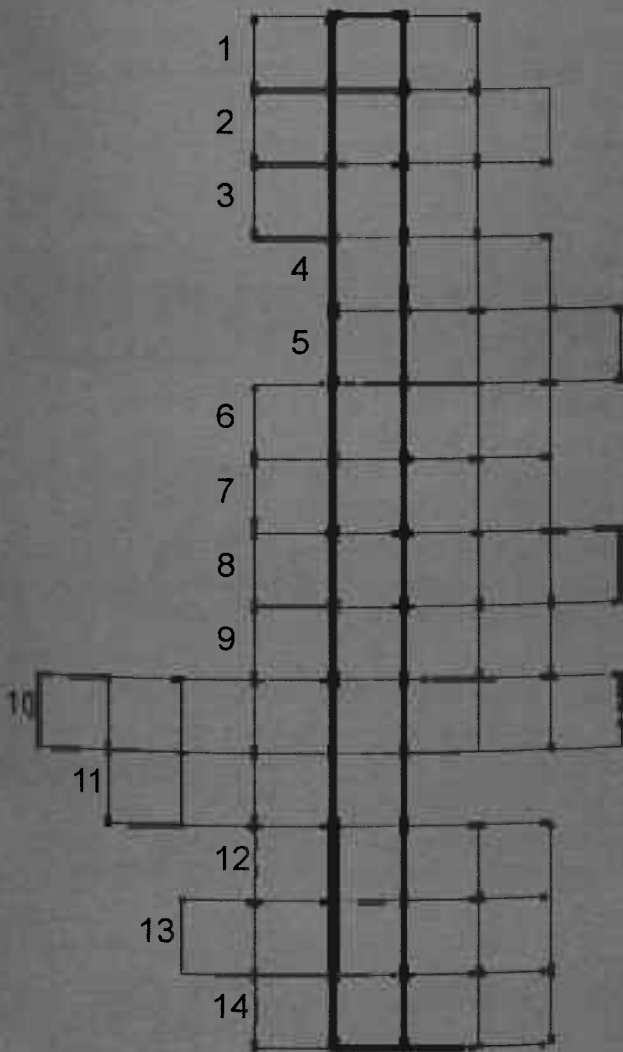
6. tkanina dekoracyjna, gobelin

☺ III. Z liter umieszczonych na bombkach, od największej do najmniejszej, ułóż tytuł znanego wiersza Juliana Tuwima.

IV. Rozwiąż krzyżówkę i podaj hasło.

1. ściana z cegieł
2. ... z Zielonego Wzgórza
3. w nim kompot na zimę
4. miała Asa
5. karetka reanimacyjna
6. tętno
7. tłuszcz z ryb
8. kasha latem
9. koks lub węgiel
10. wróblek z wierszyka
11. imitacja skóry
12. szkic literacki
13. odgłos zegara
14. kawowa na torcie

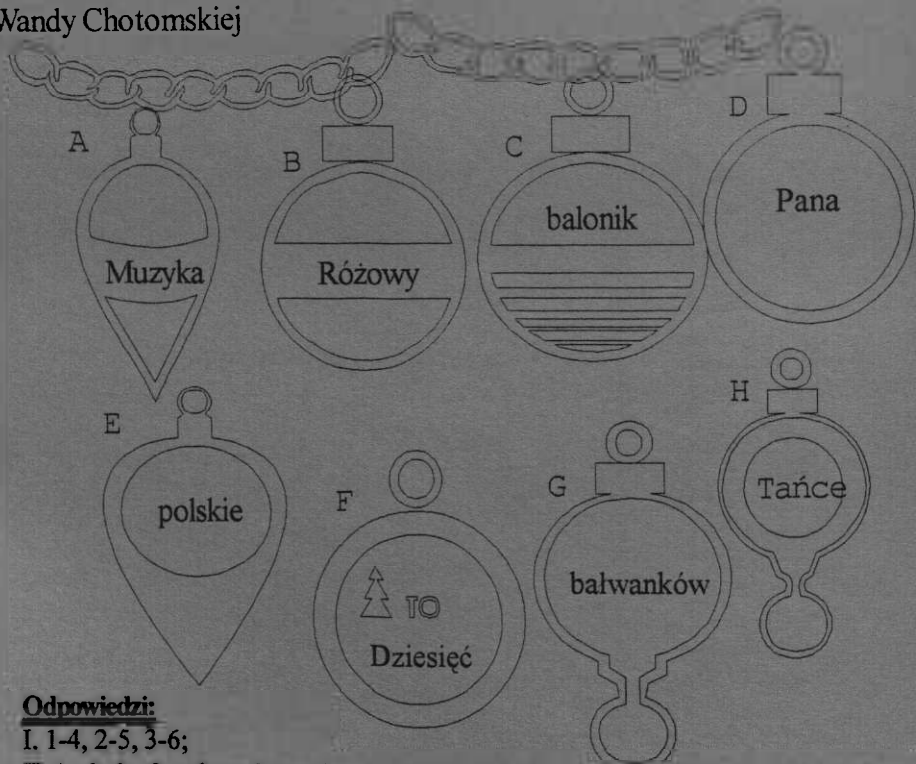
V. Korzystając z encyklopedii lub słowników wyjaśnij znaczenie wyrazów:

- a) cywilizacja
- b) ekspert
- c) integracja

d) elita

e) notariusz

☺ VI. Połącz prawidłowo bombki, aby utworzyły tytuły książek Wandy Chotomskiej

Odpowiedzi:

I. 1-4, 2-5, 3-6;

II. 1. skała, 2. zakup, 3. tundra, 4. uczonek, 5. krowa, 6. arras; hasło: sztuka ludowa;

III. Lokomotywa

IV. 1. mur, 2. Ania, 3. stołek, 4. Ala, 5. erka, 6. puls, 7. tran, 8. komar, 9. opał, 10. Elemelek, 11. skaj, 12. esej, 13. tykot, 14. masa; hasło: Unia Europejska

V. a - cywilizacja: poziom rozwoju społeczeństwa w danym okresie historycznym, mierzony poziomem jego kultury materialnej, stopniem rozwoju sił twórczych itp.; b - ekspert: biegły, rzeczoznawca, specjalista w danym zakresie, głos doradczy przy podejmowaniu ważnych decyzji; c - integracja: proces tworzenia się danej całości, zespolenia się części w całość; d - elita: wąska grupa ludzi wyróżniających się lub uprzywilejowana w stosunku do reszty społeczeństwa, ze względu na posiadanie pewnych cech lub dóbr cenionych społecznie; e - notariusz - mianowany pracownik Państwowego Biura Notarialnego upoważniony m.in. do sporządzania aktów notarialnych, testamentów, weksli, czeków itp.

VI. a-d - Muzyka Pana Chopina; b-c - Różowy balonik; f-g - Dziesięć bałwanków; h-e - Tańce polskie.

